

SZABLON DOKUMENTACJI PROJEKTU PLANU

Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Białki PLH120024 w woj. małopolskim

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Dolina Białki
Kod obszaru	PLH120024
Opis granic obszaru	Załącznik nr 1
SDF	Plik PDF SDF stanowiący załącznik nr 2
Położenie	Obszar położony jest w województwie małopolskim, powiatach nowotarskim i tatrzańskim, na terenie trzech gmin: Bukowina Tatrzańska, Nowy Targ i Łapsze Niżne.
Powierzchnia obszaru (w ha)	716 ha
Status prawny	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW), 12.12.2008 <i>Informacja na podstawie pkt 1.8 SDF przekazanego przez Zamawiającego.</i>
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	10.2011
Termin zatwierdzenia Planu	<i>Plan niezatwierdzony</i>
Koordynator Planu	Joanna Perzanowska, perzanowska@iop.krakow.pl , tel. 12 370 35 534; Instytut Ochrony Przyrody PAN, 31- 120 Kraków, al. Mickiewicza 33
Planista Regionalny	Małgorzata Michna tel. 012 61-98-146, 0 509-900-726, fax. 012 61-98-122 Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie Plac Na Stawach 3, 30-107 Kraków
Sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie, Plac Na Stawach 3, 30-107 Kraków oraz Dyrektor Tatrzańskiego Parku Narodowego, ul. Kuźnice 1, 34-500 Zakopane

1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

1.2.1 Zestawienie dokumentów planistycznych mogących mieć wpływ na powierzchnię obszaru Natura 2000 objętą PZO

L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywającej/go się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
1	Rezerwat przyrody „Przełom Białki pod Krempachami” (8,51 ha, 1959)	Plan ochrony rezerwatu „Przełom Białki pod Krempachami” na lata 1999 do 2018 – <i>aktualnie nie obowiązuje</i>	Nie proponuje się wyłączenia fragmentów terenu ze sporządzania Planu	8,51
2	Tatrzański Park Narodowy	Plan ochrony parku narodowego – w przygotowaniu	Nie proponuje się wyłączenia fragmentów terenu ze sporządzania Planu	0,92
3	Nadleśnictwo Krościenko	Plan urządzania lasu dla Nadleśnictwa Krościenko opracowanego na lata 2008-2017 wraz z prognozą oddziaływania projektu planu na środowisko	Nie podlega wykluczeniu zgodnie z ustawą z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 31 sierpnia 2012 r. poz. 985)	
4	Nadleśnictwo Nowy Targ	Plan urządzania lasu dla Nadleśnictwa Nowy Targ opracowanego na lata 2010-2019 wraz z prognozą oddziaływania projektu planu na środowisko	Nie podlega wykluczeniu zgodnie z ustawą z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 31 sierpnia 2012 r. poz. 985)	

Teren objęty PZO: Dolina Białki PLH120024 o powierzchni 716 ha.

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

Mapa obszaru zamieszczona w załączniku nr 3

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska gatunku	Nazwa łacińska	% pokrycia	Populacja osiadła	Populacja lęgowa	Populacja migrująca	Ocena populacji	Ocena stanu zachowania	Ocena izolacji	Ocena ogólna	Opinia dotycząca wpisu
		Siedlisko przyrodnicze						Reprezentatywność	Powierzchnia względna (w stosunku do krajowej)	Stan zachowania	Ocena ogólna	
S1	3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków		13				A	B	A	A	% pokrycia wymaga weryfikacji, prawdopodobnie jest znacznie wyższy
S2	3230	Zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (Salici-Myricarietum część z przewagą wrześni)		0,3				A	A	A	A	Aktualny stan ochrony – do uzupełnienia w wybranych punktach
S3	3240	Zarośla wierzby siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich		5,7				A	A	A	A	Aktualny stan ochrony – do uzupełnienia w wybranych punktach

		potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część z przewagą wierzby)										
S4	5130	Zarośla jałowca pospolitego w murawach nawapiennych lub na wrzosowiskac h		0,03				D				Znikoma powierzchnia, identyfikacja raczej jako stanowiska gatunku w murawie
S5	6210	Murawy kserotermiczn e (<i>Festuco- Brometea</i>)		0,01				B	C	B	C	% pokrycia, stan ochrony wymaga weryfikacji,
PS6	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołoroślą nadrzeczne (<i>Convolvuleta lia sepium</i>)						D				Występuje w kompleksie z zaroślami, wydzielenie jako osobnego siedliska obarczone dużym błędem
S7	6510	Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (<i>Arrhenatheri on</i>)		0,01				D				Zmiana definicji siedlisk 6510 i 6520, kwalifikacja większości płatów jako 6520

S8	6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)		1,2		B	C	B	C	% pokrycia, stan ochrony wymaga weryfikacji,
PS9	8210	Wapienne ściany skalne ze zb. <i>Potentillatalia caulescentis</i>				D				Siedlisko zaproponowane po sezonie badań do włączenia, wymaga potwierdzenia występowania i oceny stanu
S10	8160	Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskam i ze <i>Stipion calamagrostis</i>		0,00		D				Siedlisko występuje marginalnie w kompleksie z 6210 i zaroślami
S11	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródliskowe)		20,2		B	C	B	C	% pokrycia, stan ochrony wymaga weryfikacji

S12	91Q0	Górskie reliktowe laski sosnowe (<i>Erico-Pinion</i>)		0,01				D				Siedlisko występuje marginalnie, na bardzo małej powierzchni
Z1	1138	Brzanka	<i>Barbus meridionalis</i> ¹			P		C	A	C	C	Obecność, ew. liczebność – wymaga oszacowania jak również zasięg występowania gatunku i jego siedliska
pZ2	1193	Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>					C	C	C	C	liczebność wymaga oszacowania

S – siedliska,

R – rośliny,

Z – zwierzęta (w tym ptaki)

p – propozycje nowych wpisów do SDF

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu

W trakcie pierwszego spotkania konsultacyjnego w grudniu 2012 w Bukowinie Tatrzańskiej, powołany został Zespół Lokalnej Współpracy (ZLW), złożony z przedstawicieli grup lokalnych i regionalnych interesariuszy. Członkowie tego zespołu oraz każdy zainteresowany może składać uwagi i wnioski dotyczące tworzącego się planu do koordynatora i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie oraz uczestniczyć w spotkaniach konsultacyjnych na każdym etapie tworzenia PZO. Przewidziano komunikowanie się za pomocą poczty internetowej i kontaktów telefonicznych – adresy i numery telefonów do planisty regionalnego i koordynatora planu, udostępniono uczestnikom spotkań. Daty i miejsca spotkań zostały zaproponowane na pierwszym spotkaniu, na którym został też przedstawiony harmonogram prac; każdorazowo potwierdzano termin i miejsce kolejnego spotkania.

¹ zgodnie z danymi zamieszczonymi na portalu referencyjnym obecnie uznawana nazwa naukowa brzanki to 5264 *Barbus carpathicus* Kotlík, Tsigenopoulos, Ráb & Berrebi, 2002; taksonomicznie jest to gatunek wyróżniony ze wskazanego w dyrektywie siedliskowej gatunku 1138 *Barbus meridionalis*

Daty i miejsca wszystkich spotkań: XII 2011 Bukowina Tatrzańska, 2 spotkania w Krempachach: VI i IX 2012, 24.IX 2012 Bukowina Tatrzańska – wizja terenowa, spotkanie 26 IX 2012 Białka Tatrzańska. W załączeniu – pliki sprawozdań z odbytych spotkań (załączniki nr 8-14). Każdorazowo informacja o spotkaniu była rozsyłana mailem i pocztą, wizja terenowa została uzgodniona telefonicznie. Brali w niej udział: koordynator planu, przedstawiciel RZGW i wójt Bukowiny Tatrzańskiej.

Uwagi do przedłożonego ZLW projektu planu zostały przesłane drogą mailową na adres planisty regionalnego i koordynatora planu.

Oprócz zaplanowanych spotkań dyskusyjnych, odbywających się na każdym etapie tworzenia PZO, proces komunikacji z ZLW odbywa się także za pomocą Platformy Informacyjno-Konsultacyjnej (www.pzo.gdos.gov.pl).

Celem sprawnej komunikacji z zainteresowanymi podmiotami jest:

- wymiana informacji,
- budowanie świadomości społecznej i poparcia dla idei i potrzeby ochrony obszaru Natura 2000 będącego przedmiotem dyskusji,
- pozyskanie opinii różnych grup interesu oraz ich wizji dotyczących obecnego jak i przyszłego zagospodarowania danego obszaru,
- identyfikacja punktów spornych oraz rozwiązywanie konfliktów poprzez wprowadzanie kompromisów uwzględniających wymogi ochronne,
- uzgodnienie planów i działań niezbędnych dla ochrony przedmiotów ochrony,
- uzgodnienie sposobów i form prowadzenia zrównoważonej działalności gospodarczej na obszarze objętym PZO,
- uzgodnienie ewentualnych zmian do istniejących dokumentów planistycznych,
- uzgodnienie zapisów powstającego projektu PZO.

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Marszałek Województwa/Urząd Marszałkowski	1. redystrybucja uzyskanych wpływów na rzecz funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, 2. zatwierdzanie projektów prac geologicznych i działania w sprawach określonych w art. 45 ust.1 i 1a ustawy Prawo geologiczne i górnicze, dotyczących m. in.,: - złóż kopalin podstawowych, - ujęć wód podziemnych, w tym ujęć źródeł naturalnych i odwodnień budowlanych, - badań geologiczno-inżynierskich na potrzeby planów zagospodarowania przestrzennego Województwa, - warunków hydrogeologicznych w związku z	URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO 30-017 Kraków, ul. Racławicka 56.	tel: +48 12 63 03 107, 63 03 507 fax: +48 12 63 03 126 e-mail: urzad@malopolska.mw.gov.pl

	projektowaniem inwestycji mogących zanieczyścić wody podziemne 3. sprawowanie nadzoru i kontroli w zakładach górniczych eksploatujących kopaliny ze złóż na podstawie udzielonych koncesji, 4. popularyzowanie zadań ochrony przyrody, 5. udzielanie pomocy organizacjom społecznym w ich działalności na rzecz ochrony środowiska, 6. opiniowanie powiatowych programów ochrony środowiska, 7. opiniowanie powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami, 8. prowadzenie spraw dotyczących pozwoleń wodnoprawnych		
Starostwo Powiatowe w Nowym Targu	1. Udzielanie koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin pospolitych 2. wydawanie pozwoleń wodnoprawnych ustalenie linii brzegu dla wód innych niż wody graniczne 3. nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa 4. udzielanie zleceń na wykonanie uproszczonego planu urządzenia lasu 5. zatwierdzanie i nadzorowanie wykonania zatwierdzonych uproszczonych planów urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa 6. wydawanie karty wędkarskiej oraz karty łowiectwa podwodnego 7. sporządzenie powiatowego programu ochrony środowiska 8. opiniowanie gminnych programów ochrony środowiska 9. sprawowanie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie swojej właściwości 10. prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach 11. przeciwdziałanie niekorzystnym przeobrażeniom środowiska mogącym powstać lub powstającym w następstwie budowy lub utrzymania dróg	Starostwo Powiatowe Nowy Targ. Al. Tysiąclecia 35, 34-400 Nowy Targ	Tel. 018 266 70 34, fax. 018 266 70 46 e-mail. powiat@nowotarski.pl
Starostwo Powiatowe w Zakopanem	j.w.	Starostwo Powiatowe Zakopane.	tel. 018 201 71 00 fax. 201 71 04

		ul. Chramcówki 15, 34-500 Zakopane	e-mail. starostwo.tatrz@pro.onet.pl
Gmina Bukowina Tatrzańska	1. sprawowanie nadzoru nad realizacją przez właścicieli nieruchomości obowiązków w zakresie utrzymania czystości i porządku 2. zatwierdzanie planu zagospodarowania i regulaminu użytkowania gruntów i urządzeń spółki do zagospodarowania lasów i gruntów wiejskich i urbarialnych 3. wyznaczanie miejsc wydobywania kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów w granicach powszechnego korzystania z wód 4. wydawanie opinii w sprawie decyzji w sprawach rekultywacji i zagospodarowania 5. opiniowanie uznania lasu za ochronny lub pozbawienia go tego charakteru 6. wydawanie opinii o projekcie listy obszarów Natura 2000 7. uchwalanie gminnego programu ochrony środowiska 8. wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięć, o ile wydanie decyzji nie zostało zastrzeżone dla innego organu 9. kierowanie działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej, jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono tylko na obszarze gminy 10. uchwalanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego 11. ustalanie warunków zabudowy terenu 12. udzielanie zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków	Urząd Gminy Bukowina Tatrzańska. ul. Długa 144, 34-530 Bukowina Tatrzańska	tel. 018 207 70 01, fax. 018 200 08 79 e-mail. gmina@bukowinatatrzańska.pl
Gmina Nowy Targ	j.w.	Urząd Gminy Nowy Targ ul. Bulwarowa 9, 34-400 Nowy Targ	tel. 018 266 36 34, fax. 018 266 21 52 e-mail. gminanowytarg@pro.onet.pl
Gmina Łapsze Niżne	j.w.	Urząd Gminy Łapsze Niżne ul. Jana Pawła II 20, 34-442 Łapsze Niżne	tel. 018 265 93 19, fax 018 265 93 15 e-mail. gmina@lapszenizne.pl
Zarząd Zlewni Górnego Dunajca z siedzibą w	Opracowywanie projekty planów robót związanych z utrzymaniem wód i usuwaniem skutków powodzi.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w	tel./fax: (0-18) 266-54-36 (0-18) 266-30-97

Nowym Targu		Krakowie, Inspektorat w Nowym Targu ul. Ludźmierska 34, 34-400 Nowy Targ	e-mail: nit@krakow.rzgw.gov.pl
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	1.sporządzanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i ocen ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych, w regionie wodnym; 2.opracowywanie warunków korzystania z wód regionu wodnego; 3.sporządzanie i prowadzenie wykazów obszarów chronionych na podstawie przepisów ustawy oraz przepisów odrębnych; 4.opracowywanie projektów planów zarządzania ryzykiem powodzi regionu wodnego; 5.koordinowanie działań związanych z ochroną przed powodzią oraz suszą w regionie wodnym, w szczególności prowadzenie ośrodków koordynacyjno-informacyjnych ochrony przeciwpowodziowej; 6.prowadzenie katastru wodnego dla regionu wodnego; 7.wykonywanie kontroli gospodarowania wodami; 8.opiniowanie projektów gminnych, powiatowych i wojewódzkich planów gospodarki odpadami w zakresie ochrony zasobów wodnych. 9.Zarządzanie potokiem Białka w imieniu Skarbu państwa	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie Al. Piłsudskiego 22, 31-109 Kraków	Tel. 012 628 4100 fax. 012 423 21 53 e-mail: poczta@krakow.rzgw.gov.pl
Okręg PZW Nowy Sącz	Ochrona wód (Społeczna Straż Rybacka), sprzedaż licencji, zarybienia	ul. Inwalidów Wojennych 14, 33-300 Nowy Sącz	Tel. +48 (0) 18- 441 42 40 Fax +48 (0) 18- 441 23 93
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Inicjowanie, koordynacja oraz nadzór nad działalnością nadleśnictw i zakładów na terenie RDLP Plany urządzania lasu na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie LP.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krakowie 31-159 Kraków, Al. Słowackiego 17a	tel.: (012) 63 05 200 fax: (012) 63 31 351 e-mail.: rdlp@krakow.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Nowy Targ	Plany urządzania lasu na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie LP	Nadleśnictwo Nowy Targ ul. Kowaniec 70, 34-400 Nowy Targ	tel. 018 266 29 25 e-mail: poczta@ntlasy.region.rabka.pl
Nadleśnictwo Krościenko	Plany urządzania lasu na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie LP	Nadleśnictwo Krościenko ul. Trzech Koron 4,	Tel. 018 262 30 03 e-mail. kroscienko@lasy.kki.pl

		34-450 Krościenko	
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie	1.udział w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko; 2.przeprowadzanie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko lub udział w tych ocenach; 3.ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 i innymi formami ochrony przyrody, na zasadach i w zakresie określonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; 4. wydawanie decyzji na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	RDOŚ Kraków, ul. Plac na Stawach 3, 30-107 Kraków	
Wspólnota Leśna Urbarialna w Nowej Białej	Zarządzanie gruntami	Wspólnota Leśna Urbarialna Nowa Biała	
Wspólnota Leśna Urbarialna Krempachy	Zarządzanie gruntami	Wspólnota Leśna Urbarialna Krempachy	
Zarząd Spółki do Zagospodarowania Wspólnot Wiejskich w Dębnie	Zarządzanie gruntami	Zarząd Spółki do Zagospodarowania Wspólnot Wiejskich w Dębnie, Dębno	
Leśna Wspólnota Urbarialna we Frydmanie	Zarządzanie gruntami	Leśna Wspólnota Urbarialna we Frydmanie	
Leśna Wspólnota Urbarialna w Trybszu	Zarządzanie gruntami	Leśna Wspólnota Urbarialna w Trybszu, ul Polanki 23 34-442 Trybsz	urbartrybsz@onet.pl
Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych	1.programowanie i planowanie zadań w zakresie gospodarowania wodą, melioracji wodnych, zarządzania ryzykiem powodzi oraz małej retencji, 2. nadzorowania wykonywania urzędzeń melioracji wodnych podstawowych, urzędzeń melioracji wodnych szczegółowych oraz urzędzeń wodnych, 3.przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie cieków naturalnych, urzędzeń melioracji wodnych podstawowych oraz urzędzeń wodnych, 4. współpracy z jednostkami administracji publicznej oraz	Małopolski Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych ul. Szlak 73, 31-153 Kraków	Centrala tel. 12 618 80 00 Sekretariat tel. 12 618 80 11 fax. 012 618 80 10 e-mail: SEKRETARIAT ekmi@mzmiuw.krakow.pl

	innymi podmiotami w zakresie profilaktyki przeciwpowodziowej i ochrony przed powodzią oraz likwidacji szkód powodziowych, 5.wykonuje uprawnienia i obowiązki Marszałka Województwa Małopolskiego z zakresu gospodarowania gruntami pokrytymi wodami, o których mowa w ust. 1, w tym dokonuje czynności cywilnoprawnych oraz występuje przed właściwymi sądami oraz urzędami w sprawach dotyczących regulowania stanu prawnego nieruchomości, na podstawie udzielonego pełnomocnictwa.		
<i>Przedstawiciele lokalnego biznesu</i>	Podmioty korzystające z wód na podstawie pozwoleń wodno prawnych (pobór wody na cele przemysłowe, naśnieżanie stoków, komunalno-bytowe)		
Powiatowy Zarząd Dróg w Nowym Targu	Remonty i przebudowa dróg i mostów	Powiatowy Zarząd Dróg w Nowym Targu ul. Szaflarska 102, 34 - 400 Nowy Targ	tel. (0-18) 26-628-88 fax. (0-18) 26-497-70 e-mail: pzd@nowotarski.pl
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie	Remonty i przebudowa dróg i mostów	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie ul. Głowackiego 56 30-085 Kraków	Tel. (12) 637-28-79 Fax: (12) 638-26-63 e-mail: sekretariat@zdw.krakow.pl
Sołtysi wsi	Gospodarowanie w obrębie sołectw	Wsie: Dębno, Frydman, Nowa Biała, Krempachy, Trybsz, Białka Tatrzańska , Bukowina Tatrzańska, Jurgów, Brzegi	

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

Z uwagi na ochronę danych osobowych pozostali członkowie ZLW znajdują się na listach deklaracji zbieranych w trakcie spotkań konsultacyjnych.

Lp	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt	
				e-mail	telefon
2.	Małgorzata Michna	Planista Regionalny	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie	malgorzata.michna@rdos.krakow.pl	tel. 012 61-98-146, 0 509-900-726, fax. 012 61-98-122
3.	Joanna Perzanowska	Koordinator Planu	Instytut Ochrony Przyrody PAN – Wykonawca	perzanowska@iop.krakow.pl	12 370 35 534
4.	Antoni Amirowicz	Ekspert ds. ichtiofauny	Instytut Ochrony Przyrody PAN – Wykonawca	amirowicz@iop.krakow.pl	12 37035 543
5.	Grzegorz Cierlik	Moderator	Instytut Ochrony Przyrody PAN	cierlik@iop.krakow.pl	12 37035 544
6.	Wojciech Trzop	Przedstawiciel	Starostwo Tatrzańskie	starostwo@tatry.pl ;	018 2023921
7.	Tomasz Paturej	Przedstawiciel	ON Kotelnica	kotelnicaski@gmail.com ;	693459801
8.	Jan Budz	Wiceprzewodniczący Rady Powiatu Tatrzańskiego	Starostwo Tatrzańskie	budz_jan@poczta.onet.pl ;	607094364
9.	Alina Poray-Zbrożek	Przedstawiciel	UG Bukowina Tatrzańska	ochronasrodowiska@bukowinatatrzańska.pl ;	18 2077202, 604 526 466
10.	Stanisław Łukaszczyk	Wójt	Gmina Bukowina Tatrzańska	gmina@bukowinatatrzańska.pl ;	18 2077202
11.	Małgorzata Szczepka	Przedstawiciel	RZGW w Krakowie	mszczepka@krakow.rzgw.gov.pl ;	12 6284306
12.	Jan Hodorowicz	Przedstawiciel	Usługi Wodociągowe	janhodorowicz@wp.pl ;	601 500 346
13.	Andrzej Czernik	Sołtys	Bukowina Tatrzańska	ul. Kościuszki 106, 34-530 Bukowina Tatrzańska	18 2077239

14.	Krzysztof Bobek	specjalista ds. techniki	RZGW w Krakowie – Zarząd zlewni Górnego Dunajca z/s w Nowym Targu –	kbobek@krakow.rzgw.gov.pl ;	18 2665436
15.	Jacek Pacholski	kierownik nadzoru wodnego	RZGW w Krakowie – Zarząd zlewni Górnego Dunajca z/s w Nowym Targu –	nit@krakow.rzgw.gov.pl ; jpacholski_nit@krakow.rzgw.gov.pl	18 2665436
16.	Maria Haładyna	Sołtys	wieś Brzegi	maria.haladyna@wp.pl ;	663737355
17.	Marta Sołtys	Sołtys	wieś Jurgów	suis444@gmail.com ;	660 740 757
18.	Marta Kubasek	Przedstawiciel	UG Łapsze Niżne	srodowisko@lapszenizne.pl ; gmina@lapszenizne.pl ;	18 2659319 w. 20
19.	Andrzej Warmuz	Przedstawiciel	Zarząd Spółki do zagospodarowania wspólnot wiejskich Dębno	Ul. Długa 2 34-434 Dębno	18 2751727, 504 44 19 82
20.	Józef Pietraszek	Sołtys	wieś Krempachy, Ul. Kamieniec 36, 34-433 Krempachy	radoslawpietraszek@gmail.com ;	607044436
21.	Józef Majerczak	Sołtys	wieś Nowa Biała	j.majerczak@wp.pl ;	695897247
22.		Rolnik	Krempachy		
23.	Marek Gogola	Przedstawiciel	Trybsz ul. Św. Elżbiety 57, 34-442 Łapsze Niżne, Wspólnota Leśna Urbarialna Trybsz	Trybsz, ul. Św. Elżbiety 57, 34-442 Łapsze Niżne	18 2856448, 697 338 806
24.		Rolnik	Frydman		
25.		Rolnik	Czarna Góra		

26.	Stanisław Budzyński	Przedstawiciel	Tatrzańska Fala sp. Z o.o.	ul. Długa 58, 34-530 Bukowina Tatrzańska	600 811 308
27.	Leszek Augustyn	Przedstawiciel	Okręg PZW Nowy Sącz	leszek.augustyn@pzwns.info.pl ;	18 441 42 40 wewn. 23, 605087498
28.	Józef Łapka	Inżynier nadzoru	Nadleśnictwo Nowy Targ	jozeklapka@poczta.fm ; nowytarg@krakow.lasy.gov.pl ;	182662947, 601 496 411
29.	Danuta Wojnarska	Naczelnik wydziału OŚ	Starostwo Tatrzańskie	os@powiat.tatry.pl ;	18 2023945
30.	Władysław Piszczek	Sołtys	Wieś Białka Tatrzańska	kotelnica@bialkatatrzańska.pl ;	693459802
31.	Janusz Gąsecki	Przedstawiciel	Urząd Gminy w Nowym Targu	srodowisko@ugnowytarg.pl ; gaseckijanusz@ugnowytarg.pl ;	18 26 14 107
32.	Waldemar Wojtaszek	Prezes Zarządu	Spółka z o. o. Rusin – Ski	zarzad@rusin-ski.pl ;	660 564 878
33.	Monika Kotulak	Przedstawiciel	Członek Klubu Przyrodników	monika.kotulak@kp.org.pl ;	
34.	Piotr Rutkowski	Przedstawiciel	ARiMR woj. małopolskie	piotr.rutkowski@arimr.gov.pl ;	12 629 81 16
35.	Włodzimierz Cichocki	Przedstawiciel	Muzeum Tatrzańskie	przyroda@muzeumtatrzańskie.pl ;	18-20-152-05, wewn. 22
36.	Małgorzata Mordarska - Duda	Przedstawiciel	Wojewoda Małopolski – Delegatura w Nowym Sączu ul. Jagiellońska 52	mmor@malopolska.uw.gov.pl ;	18 443 70 02, 503 035 091
37.	Paweł Wiatr	Przedstawiciel	ARiMR woj. małopolskie	pawel.wiatr@arimr.gov.pl ;	

38.	Jolanta Miśkiewicz - Bąkowska	Przedstawiciel	ARiMR woj. małopolskie	jolanta.miskiewicz- bakowska@arimr.gov.pl ; jolamiskiewicz@poczta.fm ; - w razie wysyłania większych plików	12 629 80 69
39.	Paweł Długi	Radny	Nowa Biała	pdnb@wp.pl ;	
40.	Piotr Dąbrowski	Przewodniczący Komisji Ochrony Przyrody	Oddział Akademicki PTTK w Krakowie	dabrowski@eko-tourist.krakow.pl ;	31-026 Kraków, ul. Radziwiłłowska 21/4
41.	GDOŚ			kancelaria@gdos.gov.pl ;	
42.	Marta Wantuch	Przedstawiciel	Oddział Akademicki PTTK w Krakowie Komisja Ochrony Przyrody	mbwantuch@gmail.com ;	
43.	Małgorzata Skoczylas	Przedstawiciel	RZGW w Krakowie	mskoczylas@krakow.rzgw.gov.pl ;	12 6284306
44.	Józef Długi	Przedstawiciel	Wspólnota Urbarialna Nowa Biała	34-433 Nowa Biała ul. Św. Floriana 28	18 28 51 612

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

Lp.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
1.	<i>Materiały publikowane</i>	Augustyn L. 2006. Ichtyofauna dorzecza Dunajca na początku XXI w. Wyd. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu.	Dane o ichtyofaunie dorzecza Dunajca	Ogólne dane o rybostanie dorzecza Dunajca, bez szczegółów dotyczących Białki – wartość średnia	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu.
2.		Grodzińska K. 1976. Rośliny naczyniowe Skalic Nowotarskich i Spiskich (Pieniński Pas Skałkowy). <i>Fragm. Flor. Geobot.</i> 22: 149-246.	Spis gatunków roślin wraz z lokalizacją stanowisk	Dane sprzed 30 lat, stanowiące jedynie punkt odniesienia dla aktualnych badań – wartość mała	Powszechnie dostępne czasopismo
3.		Grodzińska K. 1979. Mapa zbiorowisk roślinnych rezerwatu Przełom Białki pod Krempachami. <i>Ochr. Przyr.</i> 42: 29-73.	Mapa zbiorowisk roślinnych na terenie rezerwatu	Daje możliwość porównania ze stanem sprzed 30 lat – ocena rodzaju i tempa przemian zbiorowisk – wartość duża	Powszechnie dostępne czasopismo
4.	<i>Materiały niepublikowane</i>	Gołaszewska M., Śliwińska J., Szewczyk A. 1988. Projekt rezerwatu przyrody „Rzeka Białka Tatrzańska”. Nowy Sącz. Msc. Małopolski Konserwator Przyrody, Kraków.	Opis walorów przyrodniczych rzeki Białki	Wartość duża	RDOŚ Kraków
5.		Romanek W. 2006. Charakterystyka fitosocjologiczna lasów łęgowych w górnej części zlewni Dunajca. Praca magisterska, AR Wydział Leśny, Kraków	Materiał fitosocjologiczny dotyczący jednego z siedlisk przyrodniczych (91E0)	Określenie typowego składu gatunkowego siedliska w opracowywanym rejonie – wartość duża	AR Wydział Leśny
6.	<i>Plany/programy /strategie/proje</i>	Szeląg Z. (red.). 1999. Plan ochrony rezerwatu przyrody „Przełom Białki pod	Opis walorów przyrodniczych rezerwatu	Propozycje działań ochronnych dla	RDOŚ Kraków

	<i>pty</i>	Krempachami” na lata 1999-2018. Msc. Małopolski Konserwator Przyrody, Kraków.	przyrody wraz z zaplanowaniem działań ochronnych	fragmentu obszaru N2000, wymagające jednak uzupełnień pod względem przedmiotów ochrony N2000 - wartość bardzo duża	
7.		Program współpracy na szczeblu lokalnym na rzecz ochrony obszaru Natura 2000 „Dolina Białki”- PLH120024. 2006. red. Joanna Perzanowska	Opis walorów przyrodniczych Białki wraz z zaplanowaniem działań ochronnych	Propozycje działań ochronnych do wykorzystania w bieżącym planie – wartość średnia	IOP PAN, Kraków.
8.		Program „Natura 2000 w Karpatach”: Strategia zarządzania obszarem Natura 2000 – „Dolina Białki”. 2009.	Opis walorów przyrodniczych Białki wraz z zaplanowaniem działań ochronnych	Propozycje działań ochronnych do wykorzystania w bieżącym planie – wartość średnia	IOP PAN, Kraków.
9.		Koncepcja ochrony przeciwpowodziowej Białki	Plany ochrony ppow. , ale bez odniesienia się do przedmiotów ochrony obszaru	Dane dotyczące zakresu planowanych prac w dolinie rzeki – koncepcja jest aktualnie uzupełniana o III wariant. Rozważanie jej będzie celowe w odniesieniu do wersji końcowej – wartość duża	RZGW Kraków
10.	<i>Raporty</i>	M. Gromiec 2009. Ocena stanu wód powierzchniowych w zlewni pilotażowej Dunajca z wykorzystaniem wyników badań prowadzonych w ramach projektu PL 0302 oraz narzędzi informatycznych wykonanych w ramach projektu	Ocena stanu wód powierzchniowych	Dane o stanie wód – wartość średnia	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, 31-011 Kraków, Plac Szczepański 5
11.		G. Cieśla 2006. Ocena stanu jakości wód powierzchniowych płynących przez teren Gminy Nowy Targ na podstawie badań	Ocena stanu jakości wód powierzchniowych	Dane o stanie wód - wartość średnia	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, 31-011 Kraków,

		przeprowadzonych w 2005 roku			Plac Szczepański 5, Delegatura w Nowym Sączu
12.	Waloryzacja przyrodnicza (województwa, gminy)	Monitoring siedlisk przyrodniczych (3220, 3230, 3240). Baza danych. http://www.iop.krakow.pl/cn2000/Monitoring	Ocena stanu ochrony wybranych siedlisk przyrodniczych	Podanie metodyki monitoringu siedlisk i ocena ich stanu ochrony na wybranych odcinkach Białki - wartość średnia	IOP PAN, Kraków, internetowa baza danych: http://www.iop.krakow.pl/cn2000/Monitoring

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Wg podziału geobotanicznego (Szafera i Pawłowskiego 1964), teren ten należy do podprowincji karpackiej, Działu: Karpaty Zachodnie, dwóch okręgów: Pienin oraz Beskidów, podokręgu: Śląsko – Babiogórskiego. Wg regionalizacji przyrodniczo-leśnej Trampiera (1990) jest to Kraina VIII Karpacka, dzielnica 8-Podhale i 8-Gorce i Beskidy (mezoregion Pienin). Wg. Matuszkiewicza:

Dział: Zachodniokarpcki

Kraina: Kraina Karpat Zachodnich

Podkraina:

Zachodniobeskidzka (Pogórze Gubałowskie Bory Nowotarskie)

Tatrzańska – Okręg Tatr (Regli Tatrzańskich), Okręg Pienin (Pas Skalic Spiskich)

Dolinę Białki wypełniają utwory czwartorzędowe, złożone z różnej miąższości osadów żwirów z wkładkami piasków i mułów. Ciekawa jest budowa fragmentu przełomu Białki, która jest typowa dla Pienińskiego Pasa Skałkowego. Wzniesienia Kramnicy i Obłazowej są zbudowane ze skalistych wapieni jurajskich serii czorsztyńskiej, przy niewielkim udziale skał młodszych (górnokredowych i paleogeńskich). Główny element osłony skałkowej stanowią margle puchowskie, osłonę tworzą także miękkie łupki i piaskowce o dużej zawartości wapnia. Skałę macierzystą gleb stanowią w przełomie Białki: zwietrzelina wapienna o różnym stopniu przekształcenia oraz piaszczysto-żwirowo-kamieniste aluwia w dolinie Białki. Występujące tu gleby zaliczane są do dwóch typów: rędzin (inicjalne, rędziny właściwe i brunatne, próchniczne rędziny górskie – w przełomowym odcinku rzeki) i mad.

Białka Tatrzańska – to największa rzeka Tatr obejmująca swym dorzeczem cały obszar północnych zboczy Tatr Wysokich. Jej źródła leżą w wysoko położonych dolinach górskich na obszarze polskich Tatr – Pięciu Stawów Polskich, Rostoki i Morskiego Oka, oraz w Dolinie Białej Wody i Dolinie Jaworowej po stronie słowackiej. Doliny po stronie Słowackiej obfitują w skały wapienne. Właśnie dopływy z tych obszarów zasilają Białkę w wodę wapienną np. potok Koperszadzki wypływający ze zboczy Tatr Bielskich. Białka powstaje w Tatrach na wysokości około 1075 m n.p.m. z połączenia Rybiego Potoku spływającego z polskiej części Tatr z Białą wodą, spływającą z słowackiej części Tatr. Rzeka ma długość 41 km (wraz ze źródłowym potokiem Biała Woda) i powierzchnię dorzecza ok. 230 km². Spadek w górnym biegu wynosi 72 %,

w dolnym poniżej 20 % , średni przepływ przy ujściu to 5 m³/s, a podczas wiosenno-letnich wezbrań nawet 200-300m³/sek.

Białka jest zasilana przez szereg dopływów. Lewostronne dopływy to: Rybi Potok, Roztoka, Waksmundzki Potok, Zawierszański Potok, Brzegowski Potok, Podgórzyński Potok, Odewsiański Potok, Kaniowski Potok, Czerwonka; Do prawostronnych dopływów należą: Biała Woda Białczańska, Jaworowy Potok, Suchy Potok, Jurgowczyk, Szyrkowski Potok, Trybska Rzeka, Kiżlinkowy Potok.

Białka należy do najczystszych rzek Podhala. Jakość jej wody w ocenie fizyko-chemicznej i bakteriologicznej, na znacznych odcinkach ustępuje nieco normom klasy I, w innych natomiast, bezpośrednio poniżej miejscowości jest zanieczyszczona ściekami. Generalnie, wartości wskaźników jakości wody nie wskazują na silny wpływ oddziaływań antropogenicznych. Wody Białki Tatrzańskiej spełniają wymagania do bytowania ryb karpiowatych, a powinny zarówno dla karpiowatych jak i łososiowatych.

Obszar zlokalizowany jest na jednolitej części wód Białka od Jaworowego do ujścia europejski kod JCWP: PLRW2000142141549. Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (M. P. z 2011r. Nr 49 poz. 549) Białka stanowi naturalną część wód, należącą do typu 14 - mała rzeka fliszowa. Wskazana JCWP nie jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. W 2010r. WIOŚ w Krakowie ocenił stan ekologiczny Białki jako bardzo dobry.

Obszar Natura 2000 Dolina Białki obejmuje koryto potoku wraz z nadbrzeżnymi lasami łągowymi i zaroślami wierzbowymi. W rejonie Czarnej Góry (na prawym orograficznie brzegu potoku) włączono do obszaru także strome stoki góry wraz z osuwiskami, w części porośnięte lasem.

Jest to typowa dolina karpackiej rzeki, z korytem i wąskim pasem gruntów – lasów łągowych, podlegających okresowo zalewom. Szybki nurt wody, nagłe i obfite wezbrania wody, zwłaszcza wiosną (w okresie topnienia śniegów), czy letnich deszczy (np. tzw. deszcze świętojańskie) powodują, że materiał skalny jest przenoszony z dużą siłą na duże odległości i tworzy nowe wyspy, narzuty wzdłuż brzegów, a rzeka zmienia wciąż swoje koryto. Powoduje to stałe odnawianie siedlisk nadrzecznych i umożliwia rozpoczynanie procesów ich zasiedlania na nowo. Niemniej jednak, siedliska te układają się pasowo wzdłuż rzeki – „najświeższe” kamieńce – leżące bezpośrednio wzdłuż nurtu, i na wyspach pomiędzy ramionami rzeki, są zasiedlane przez pionierskie gatunki roślin, których nasiona spływają z prądem rzeki, zwykle jednoroczne, lub byliny rozmnażające się wegetatywnie. Zwarcie roślinności jest tutaj niewielkie, poszczególne rośliny są niskie, dominują otoczki granitowe i ławice żwirków naniesionych przez wodę. Nieco „starsze” kamieńce, silniej ustalone i odsunięte nieco od nurtu rzeki, porośnięte są już wyższą roślinnością, o większym zwarcu, a oprócz gatunków zielnych obecne są krzewy. Najciekawszym z nich jest września pobrażna, gatunek znany w Polsce tylko z Karpat, a dokładniej znad biegów górskich rzek i potoków, o zachowanym naturalnym charakterze. Regulacja rzek i zakłócenie naturalnych procesów powoduje jego wycofywanie się. Ponadto pojawiają się tu różne gatunki krzewiastych wierzb, w tym wierzby siwej, również gatunku związanego z kamieńcami górskich potoków. Następny pas tworzą już zwarte zarośla wierzb, w których dominują: wierzba siwa, purpurowa, krucha, a światłolubne byliny są tu rzadsze, ze względu na wzrastające ocienienie. Wycofuje się stąd także września, jako krzew światłolubny. Okres kształtowania się tych zarośli – przynajmniej kilka do kilkunastu lat, zbiega się z długością życia osobników tego krzewu, ocenianą na ok. 10 lat. Najstarsze kamieńce i obszar gruntów nadrzecznych porastają lasy łągowe, z dominacją wierzb drzewiastych, zwłaszcza kruchej i jesionem, a miejscami przez olszynki nadrzeczne, zwłaszcza na odcinku w wyższym biegu rzeki (powyżej Trybsza). W górnym biegu, gdzie rzeka płynie jednym korytem, przy dużym spadku, a dno zbudowane jest z płyt skalnych tworzących progi, bezpośrednio nad rzeką, na stromych, często podciętych przez wodę stokach, rośnie bór świerkowy. Miejscami, w odlesionych miejscach, do brzegu dochodzą pola uprawne czy też łąki i pastwiska, zajmując jednak niewielkie powierzchnie w obszarze.

W dolinie, szczególne znaczenie przyrodnicze ma przełom Białki pomiędzy Kramnicą i Obłazową, gdzie grupuje się roślinność wapieniolubna, skupiona na obu tych ostańcach. Występują tu gatunki zarówno muraw naskalnych, szczelinowe paprocie, jak i wykształciły się charakterystyczne reliktowe laski sosnowe.

Białka przepływa przez kilka miejscowości lub w najbliższym ich sąsiedztwie. Są to: Jurgów, Bukowina Tatrzańska, Czarna Góra, Białka Tatrzańska, Nowa Biała, Dębno, Krempachy, Trybsz, Frydman, Brzegi.

Dolina Białki stanowi ważny korytarz ekologiczny o przebiegu północ-południe, łączący Tatry z Gorcami i Pieninami (Korytarze ekologiczne w Małopolsce (2005)). Na sąsiadującym z doliną terenie Podhala i Spisza obserwuje się duże zagęszczenie osad, które stanowią barierę dla migrujących organizmów, zwłaszcza większych zwierząt. Mimo braku prawnej ochrony tego korytarza, należy zabezpieczyć jego drożność, nie dopuszczając do izolacji ważnych centrów bioróżnorodności.

– *istniejących form ochrony przyrody, w tym sąsiadujących obszarów Natura 2000, jeśli jest to istotne dla obszaru*

Całość obszaru Natura 2000 znalazła się w obrębie utworzonego w 1997 roku Obszaru Chronionego Krajobrazu Województwa Nowosądeckiego – obecnie jest to Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu (Uchwała Sejmiku Województwa Małopolskiego Nr XVIII/299/12 w sprawie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 1194 z dnia 20 marca 2012r.)

Niewielki fragment obszaru stanowi rezerwat przyrody „Przełom Białki pod Krempachami” (8,51 ha, 1959) (zwany powszechnie „Przełomem Białki”). Górny bieg Białki, już poza obszarem Dolina Białki, stanowi granicę obszaru Natura 2000 Tatry. Na krótkim odcinku – kilkudziesięciu metrów, południowa granica obszaru Dolina Białki pokrywa się z granicą Tatrzańskiego Parku Narodowego i zarazem obszaru Natura 2000 Tatry (obszary przylegają do siebie).

Aluwia rzeczne wykazują specyficzne warunki mikroklimatyczne. Rozwijające się obok siebie poszczególne stadia sprawiają, że łatwo możemy zaobserwować mozaikowość mikroklimatu. Na rozległych, płaskich „wierzchowinach” zwirowisk stadium inicjalnego panuje wysoka temperatura gleby i powietrza, spowodowana brakiem ocienienia oraz odbijającym działaniem białych otoczków, na skutek czego w dzień zwirowisko silnie się nagrzewa, a nocą szybko traci ciepło przez wypromieniowanie. Na wąskich skrawkach zwirowisk rozciągających się w małych dolinkach roślinność podlega ocieniającemu działaniu zbczy i drzewostanów, panuje wysoka wilgotność, a dobowe amplitudy temperatur są niewielkie (Zarzycki 1956).

Zasadniczą część obszaru stanowi koryto potoku Białka. Są w nim prowadzone doraźne działania: w razie losowych wydarzeń – po przejściu zwiększonych przepływów, po przejściu fali powodziowej, praktykuje się umożliwienie naturalnego spływu wód przez usunięcie ew. przeszkód (odsypisk). RZGW prowadzi działania związane z lokalnym zabezpieczeniem brzegów, remontem istniejących ubezpieczeń, a także pracami konserwacyjno-utrzymawczymi, określonych w art. 22 Prawa wodnego.

Koryto potoku jest użytkowane rekreacyjnie i sportowo, choć w umiarkowany sposób (na ogół tylko na niektórych odcinkach): wędkarstwo, spływy kajakowe, rekreacja (pikniki). Miejscem intensywnej rekreacji jest przełom rzeki, na terenie rezerwatu „Przełom Białki pod

Krempachami” (dawna nazwa „Przełom Białki”), gdzie odbywają się pikniki oraz wspinaczka skałkowa (nielegalna na terenie rezerwatu). W sąsiedztwie rezerwatu zostały też przygotowane parkingi, co zapobiega niekontrolowanemu niszczeniu terenu przez wjeżdżające samochody. Na lewym brzegu potoku, na terenie dzierzawionym od Wspólnoty Leśnej Urbarialnej Nowa Biała zlokalizowany jest camping, przewidziany na kilkadziesiąt miejsc/samochodów. W miejscowości Dębno przy Białce znajduje się Ośrodek rekreacyjno-wypoczynkowy z ponad 60 domkami i punktem gastronomicznym, przewiduje się dalszy rozwój infrastruktury gastronomicznej i wypoczynkowej. W ujściowym odcinku, na prawym brzegu potoku na gruntach Leśnej Wspólnoty Urbarialnej we Frydmanie znajduje się pole campingowe i namiotowe.

W Nowej Białej (na odnodze potoku – pobór wody z Białki) znajduje się prywatna elektrownia wodna. Po drugiej stronie Białki w okolicy Kramnicy znajduje się ujęcie wody pitnej dla mieszkańców Nowa Biała i Krempach. W Bukowinie Tatrzańskiej i Jurgowie na bocznych, sztucznych odnogach potoku zlokalizowane są tartaki napędzane siłą wodną (położone są poza granicami obszaru).

Skanalizowane miejscowości to: część gminy Bukowina (oczyszczalnia w Czarnej Górze), Trybsz, Dębno – kanalizacja i oczyszczalnia. obecnie jest w opracowaniu dokumentacja do pozwolenia na budowę kanalizacji sanitarnej w m. Nowa Biała i Krempachy wraz z oczyszczalnią ścieków w m. Krempachy, pozostałe – brak aktualnych danych o stopniu skanalizowania.

W Białce Tatrzańskiej znajduje się punkt poboru wody (do naśnieżania stoków narciarskich), istnieją też inne ujęcia, w tym wody pitnej, jak również plany utworzenia kolejnych takich punktów. Prawdopodobnie także ujęcia w Jurgowie, Bukowinie Tatrzańskiej i Czarnej Górze.

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru występują złoża surowców pospolitych: żwiry, kruszywo naturalne. Funkcjonuje tu zakład pod nazwą KruszGeo zajmujący się wydobywaniem i przetwarzaniem pozyskanego materiału (na lewym brzegu Białki, na gruntach wsi Dębno, znajduje się zakład przeróbczy. Na prawym brzegu (we Frydmanie) funkcjonuje Zakład Eksploatacji Kruszywa "Frydman" Przedsiębiorstwa Produkcji Kruszywa i Usług Geologicznych "KRUSZGEO" S.A. We Frydmanie również rozpoczął właśnie działalność zakład przeróbczy kruszywa).

Białka jest okresowo zarybiana przy użyciu materiału z Ośrodka Hodowli Pstrąga w Łopusznej. Zgodnie z poglądem mieszkańców, stan i jakość wody podważa sens zarybiania rzeki brząnką.

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

(Dane użytkowania i pokrycia terenu z programu CORINE Land Cover 2006)

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
Lasy	Własność prywatna/ Własność komunalna	Ok. 200	88
Grunty orne	Własność prywatna	15	2
Łąki trwałe	Własność prywatna	7,5	1
Pastwiska trwałe	Własność prywatna	7,5	1
Tereny rolnicze z udziałem elementów naturalnych	Własność prywatna	30	4
Złożone systemy upraw i działek	Własność prywatna	30	4

<i>Wody płynące</i>	Skarb państwa	XX (prawdopodobnie ok. 300 ha)	Brak danych wg. Corine land cover – poniżej progu rozdzielczości

UWAGA: Z uwagi na kształt obszaru i typów użytków nie jest możliwe podanie właściwych wartości na podstawie Corine Land cover. Odczyt jest obarczony dużym błędem z uwagi na liniowy charakter obszaru i wielkość jednostki.

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Typy użytków	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE w ha	Rodzaj dopłaty działania/priorytetu/programu
<i>Lasy</i>	<i>Lasy Państwowe</i>	Brak dopłat	<i>wg jednostek wdrażających</i>
	<i>Lasy komunalne</i>	Brak dopłat	
	<i>Lasy prywatne</i>	Brak dopłat	
<i>Sady</i>		Brak dopłat	
<i>Trwałe użytki zielone</i>		Brak dopłat	
<i>Wody</i>		Brak dopłat	
<i>Tereny zadrzewione lub zakrzewione</i>		Brak	
<i>Inne</i>		Brak	

Brak działek objętych dopłatami.

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

Tytuł opracowania	Institucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dotyczące działań minimalizujących lub kompensujących
Plan zagospodarowania przestrzennego: gmina Łapsze Niżne	Gmina Łapsze Niżne	Projekt z 1988 roku, utworzenia rezerwatu przyrody „Białka”, obejmującego koryto rzeki poniżej istniejącego rezerwatu przyrody „Przełom Białki...” – niezrealizowany, choć	Siedliska przyrodnicze 3220, 3230, 3240, 91E0,	Ochrona bierna – rezerwat przyrody

		umieszczony w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Łapsze Niżne: § 6. <i>USTALENIA DLA TERENÓW ZIELENI I WÓD</i> ... <i>Punkt 8. Tereny rezerwatu "Rzeka Białka Tatrzańska", na odcinku od granicy Tatrzańskiego Parku Narodowego, po ujście do Zbiornika Czorsztyńskiego, oznaczone symbolem 4.ZN - pow. 116,93 ha. Obowiązują następujące zasady zagospodarowania terenów:</i> <i>1) Utworzenie rezerwatu przyrodniczego obejmującego koryto rzeki Białki z bezpośrednim otoczeniem (równinę aluwialną na terenie miejscowości: Trybsz i Frydman), na zasadach określonych w przepisach odrębnych;</i> <i>2) Obowiązuje zakaz zmiany zagospodarowania terenów do czasu utworzenia rezerwatu, z wyjątkiem związanego z technicznym umocnieniem brzegów w miejscach intensywnej erozji bocznej zagrażającej zabudowie lub drogom pod warunkiem zaprojektowania rozwiązań zbliżonych do naturalnego z utrzymaniem i uzupełnieniem zespołów łęgowych zapewniających ciągłość obudowy biologicznej.</i>	oraz kumak górski	
Plan zagospodarowania przestrzennego gminy Bukowina Tatrzańska	Gmina Bukowina Tatrzańska	Projekt utworzenia rezerwatu przyrody „Białka”, obejmującego koryto rzeki– niezrealizowany, choć umieszczony w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego gminy	Siedliska przyrodnicze 3220, 3230, 3240, 91E0, oraz kumak górski	Ochrona bierna – rezerwat przyrody
Studium uwarunkowań i kierunków	Gmina Nowy Targ	Nie dotyczy obszaru Natura 2000 Uchwała Rady Gminy Nowy Targ nr XIV/115/2012 z dnia 20 marca 2012r.”	-	-

zagospodarowania przestrzennego gminy				
Uproszczone Plany Urządzenia Lasu	miejscowo odpowiednie starostwa	Brak planów	-	-
Program ochrony przeciwpowodziowej doliny potoku Białka na odcinku w km 00+000 – 24+500 na terenie powiatu nowotarskiego i tatrzańskiego województwa małopolskiego	RZGW Kraków	Zaproponowany przebieg obwałowań, przedstawione warianty nie wpływają prawdopodobnie na stan przedmiotów ochrony w sposób istotny. W 1 z wariantów proponowane zapory przeciwrumszowe w formie palisady. Prawdopodobny jej wpływ przejściowo na siedlisko 3220; III wariant – tzw. społeczny - .w przygotowaniu. Możliwy jego wpływ na siedlisko 91E0	Siedliska przyrodnicze 3220, 3230, 3240, 91E0,	Możliwe po przedstawieniu kompletu wariantów

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane Por. mapa rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych zał. 4

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	A	196,3 ha	6 - 1 płat	Wg Mapy rozmieszczenia siedlisk – zał. 4, na całej długości biegu	Weryfikacja terenowa	Zweryfikowanie rozmieszczenia; ocena stanu aktualnego; sposobu identyfikacji siedliska; termin: V-IX 2012
3230 Zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część z przewagą wrześni)	A	6,9 ha	1 stanowisko, obejmujące ok. 32 płaty	Wg Mapy rozmieszczenia siedlisk – zał. 4; głównie w dolnym i środkowym biegu	Weryfikacja terenowa zgrupowań	Weryfikacja rozmieszczenia; Ocena stanu aktualnego w płatach; termin: VI 2012
3240 Zarośla wierzby siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część z przewagą wierzby)	A	53,7 ha	1 stanowisko, obejmujące ok. 86 płatów	Wg Mapy rozmieszczenia siedlisk – zał. 4; na całej długości biegu	Weryfikacja terenowa zgrupowań	Weryfikacja rozmieszczenia; Ocena stanu aktualnego w płatach; termin: VI 2012
5130 Zarośla jałowca pospolitego w murawach nawapiennych lub na wrzosowiskach	D					
6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	C	1,2 ha	2 stanowiska – 4 płaty	Wg Mapy rozmieszczenia siedlisk – zał. 4; w przełomie Białki – teren rezerwatu	Dane literaturowe potwierdzone występowanie w terenie	Ocena stanu aktualnego w płatach, identyfikacja zagrożeń; termin: VI 2012

6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołoroślą nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	D					
6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (<i>Arrhenatherion</i>)	D					
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	C	7,2 ha	2 stanowiska – 7 płątów	Wg Mapy rozmieszczenia siedlisk – zał. 4; w południowej części obszaru	Weryfikacja terenowa płątów	Ocena stanu aktualnego w płątach, identyfikacja zagrożeń; termin: VI-VII 2012
8210 Wapienne ściany skalne ze zb. <i>Potentillatalia caulescentis</i>	D					
8160 Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze <i>Stipion calamagrostis</i>	D					
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salisetum albae</i> , <i>Populaetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródliskowe)	C	159,2 ha	1 stanowisko, obejmujące ok. 66 płątów	Wg Mapy rozmieszczenia siedlisk – zał. 4; na całej długości biegu	Weryfikacja terenowa zgrupowań	Ocena stanu aktualnego w płątach, identyfikacja zagrożeń; termin: VI-VIII 2012
91Q0 Górskie reliktowe laski sosnowe (<i>Erico-Pinion</i>)	D					

Gatunki zwierząt						
1138 Brzanka <i>Barbus meridionalis</i> ²	NP					Poszukiwania gatunku: VII-X 2012
1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	C	Brak danych o liczebności	Liczne miejsca rozrodu na całej długości obszaru;	Wg Mapy rozmieszczenia gatunków – zał. 4; głównie w dolnym i środkowym biegu	Weryfikacja terenowa miejsc rozrodu	Inwentaryzacja wstępna; Ocena stanu aktualnego termin: VI 2012

² zgodnie z danymi zamieszczonymi na portalu referencyjnym obecnie uznawana nazwa naukowa brzanki to 5264 *Barbus carpathicus* Kotlík, Tsigenopoulos, Ráb & Berrebi, 2002; taksonomicznie jest to gatunek wyróżniony ze wskazanego w dyrektywie siedliskowej gatunku 1138 *Barbus meridionalis*

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

Autor zdjęć: J. Perzanowska, z wyjątkiem fot. Brzanki – P. Sobieszczyk

3220: Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków

Charakterystyka siedliska: Za siedlisko 3220 uważa się odcinek koryta wraz z kamieńcami odkładającymi się w postaci łach i wysp w nurcie. Siedlisko charakteryzuje się bardzo dużą dynamiką, zmienia swój kształt i położenie nawet kilkukrotnie w ciągu roku, musi być odnawiane przynajmniej co kilka lat, w przeciwnym razie przekształca się w zarośla.

Wyznacznikami fitosocjologicznymi są otwarte zbiorowiska pionierskich, zielnych gatunków roślin, ze znacznym udziałem gatunków górskich, kolonizujące żwirowiska nad potokami górskimi. Charakterystyczne dla siedliska jest występowanie wysokich, wiosennych lub letnich stanów wody. Podstawowe cechy warunków siedliskowych to: niestabilny materiał skalny o różnej średnicy ziarna, zmienne uwilgotnienie, duże nasłonecznienie. Tworząca się tu gleba charakteryzowana jest jako inicjalna mada górską. W miejscach tych rozwijają się pionierskie zbiorowiska, stanowiące wczesne stadia sukcesyjne prowadzące w kierunku zarośli wierzbowych (3230, 3240). Skład gatunkowy jest silnie zróżnicowany.

Ocena siedliska w sieci Natura 2000 wg GIOŚ: stan badanych stanowisk w Karpatach jest dosyć zróżnicowany. Blisko 70% stanowisk uzyskało oceny niewłaściwe, w tym aż 11 stanowisk (30%) – ocenę złą U2. Generalnie, mimo istniejących zagrożeń i bardzo silnej presji ludzkiej na to siedlisko, w regionie alpejskim zaproponowano ocenę ogólną - U1. Na obniżenie oceny ogólnej wpłynęły równomiernie wszystkie trzy parametry, natomiast spośród wskaźników specyficznej struktury i funkcji najgorzej oceniano: gatunki ekspansywnych roślin zielnych, szerokość kamieńców, obecne gatunki inwazyjne, obecność kompleksu siedlisk nadrzecznych: 3220, 3230, 3240, 91E0.

Siedlisko w obszarze: Siedlisko występuje wzdłuż całego biegu Białki, na żwirowiskach i kamieńcach, na odcinkach o nieuregulowanym korycie, podlegających okresowym zalewom i zmianom poziomu wody. Oprócz gatunków żwirowiskowych, pojawiają się tu gatunki górskie: naskalne, łąkowe a nawet zaroślowe, często przynoszone wraz z falą powodziową z Tatr. Zwarcie roślinności jest niewielkie, zwykle 5%-30%, choć niekiedy może osiągać wyższe wartości, nawet do 70-80%. Największe płaty siedliska położone są w środkowym i dolnym biegu Białki. Nieco mniejsze w górnym biegu i tam, gdzie warunki fizjograficzne w naturalny sposób ograniczają tworzenie się kamieńców.

Stan ochrony: Nad Białką siedlisko ma w pełni naturalny charakter, jest wzorcowo wykształcone – ocena stanu ochrony w 2012 roku: FV. Uznano, że koryto Białki wraz z kamieńcami tworzy całość, zarówno fizyczną jak i funkcjonalną na całości obszaru Natura 2000 i stanowi jedno stanowisko. Jako oddzielne stanowiska wyróżniono te odcinki koryta, gdzie ma miejsce ingerencja ludzka – materiał skalny jest uformowany w wał, są wykonane umocnienia brzegu lub poprzeczne progi wzmacniające posadowienie mostów (wszystkie one głównie w bezpośrednim sąsiedztwie mostów oraz przy elektrowni w Nowej Białej), a ich stan został oceniony jako niewłaściwy U1. Odcinki te są niewielkie, obejmują ok. 20% powierzchni siedliska w obszarze, ale nie proponuje się dla nich działań zmierzających do jego poprawy, lecz tylko utrzymanie stanu aktualnego.

Ranga w obszarze: Wg danych GIOŚ stan ochrony siedliska został oceniony (2010 r) jako stan właściwy FV. Obecność tego siedliska była jednym z głównych motywów utworzenia tego obszaru. Siedlisko jest tu najlepiej wykształcone spośród rzek w regionie alpejskim, zajmując tu równocześnie największe powierzchnie.

Zagrożeniem dla siedliska jest przede wszystkim działalność człowieka mająca na celu regulację rzeki, nielegalny pobór kamienia, nadmierny pobór wody ograniczający możliwość transportu materiału skalnego, a w małym stopniu czynniki naturalne, jak sukcesja (tylko okresowo) i ekspansja gatunków, w tym także obcych, inwazyjnych (tylko lokalnie).

Zalecane działania ochronne to utrzymanie naturalnych procesów i dynamiki potoku Białka, z wyjątkiem koniecznych działań ochrony przeciwpowodziowej, a w szczególności udrażnianie koryta na tych odcinkach tak, aby wody Białki kierować pomiędzy filary mostów, nie tworząc jednak na kamieńcach wałów, lecz odsypy kamienne na granicy łoża rzeki. Ze względu na nadrzędny interes społeczny i bezpieczeństwo publiczne, akceptuje się obniżoną ocenę stanu ochrony krótkich odcinków koryta, zmienionych w ramach umocnienia brzegu i przyczółków mostów. Postuluje się w tym wypadku utrzymanie aktualnego stanu ochrony i w razie uzasadnionej potrzeby, po kolejnym wezbraniu, dopuszcza ponowną ingerencję w korycie (j.w.) w granicach od 100 do 300 m (patrz mapa) powyżej i poniżej mostów, na dystansie uzależnionym od uwarunkowań lokalnych (patrz mapa) oraz w okolicy innych ważnych obiektów – ujęć wody dla celów bytowych i p.poż, oczyszczalni ścieków, elektrowni wodnej. Pozostałe działania ochronne dotyczą doraźnego usuwania ewentualnych gatunków obcych, inwazyjnych, przede wszystkim rdestowca japońskiego i barszczu sosnowskiego (patrz mapa) oraz śmieci gromadzących się na kamieńcach.

Fot. Siedlisko 3220 w dolnym biegu Białki

3230: Zarośla wrześni na kamieńcach i zwirowiskach górskich potoków (*Salici-Myricarietum* część – z przewagą wrześni)

Charakterystyka siedliska: Siedlisko ma postać zarośli wierzbowych *Salix eleagnos* z udziałem wrześni pobrzeżnej *Myricaria germanica*, Są to stosunkowo niskie zarośla (średnio 1-1,5 maksymalnie 2-2,5 m) z dobrze wykształconą warstwą krzewów (jej skład jest ustabilizowany), o zmiennym zwarcie (śr. 20-40%). Warstwa zielna zawiera wilgociolubne gatunki przechodzące z okolicznych zbiorowisk i spływające z wodą z wyższych położeń. Zarówno jej skład florystyczny jak i zwarcie są zmienne w czasie (od kilku do 80 %). Występuje w postaci niewielkich płatów – skupień wrześni o znacznym zwarcie i towarzyszących im luźno rosnących krzewów, na kamieńcach wzdłuż koryta, lub na wysepkach i łachach zwirowych, w miejscach o w miarę wyrównanych stosunkach wodnych (z corocznymi, wiosennymi/letnimi zalewami) i ustalonym składzie mechanicznym podłoża. Gleba charakteryzowana jest jako inicjalna mada górską lub mada słabo wykształcona, już wzbogacona w próchnicę, o odczynie obojętnym lub słabo alkalicznym. Luźne zarośla wrześni poprzedzają stadium zarośli wierzbowych z wrześnią, a następnie przekształcają się w zarośla wierzbowe, potem w łągi. Florystycznie i siedliskowo zbiorowiska te są do siebie bardzo zbliżone, a przejście między nimi płynne. Naturalna dynamika cieków – wezbrania wody i nanoszenie materiału skalnego - powodują odnawianie się zbiorowiska. Siedlisko 3230 charakteryzuje się dużą dynamiką, i musi być odnawiane co kilka lat, w przeciwnym razie przekształca się w zarośla wierzbowe. Czas życia krzewów wrześni to ok. 10 lat, co zakreśla ramy czasowe trwania zbiorowiska.

Siedlisko w obszarze: siedlisko występuje nad Białką w postaci płatów - kęp o różnej wielkości lub wąskich pasów pomiędzy łągiem a nurtem, wzdłuż koryta, często na większych, utrwalonych wysepkach i łachach zwirowych. Siedlisko zajmuje stosunkowo niewielkie powierzchnie – od kilku metrów kwadratowych do kilku arów. Największe płaty siedliska położone są w dolnym i środkowym biegu Białki, gdzie kamieńce są najszersze.

Ponieważ stwierdzone płaty są od siebie oddalone nie więcej niż kilkaset metrów i utrzymywana jest pomiędzy nimi komunikacja (ciągłość funkcjonalna) uznano, że stanowią one jedno stanowisko, tym bardziej że nie różnią się pod względem stanu ochrony.

Fot. Zarośla wrześni. Siedlisko 3230.

Ocena siedliska w sieci Natura 2000 wg GIOŚ: Siedlisko występuje jedynie w Karpatach. Powierzchnia płatów siedliska na poszczególnych stanowiskach jest zmienna, najczęściej waha się od kilkunastu (minimum kilka metrów) do maksymalnie kilkunastu arów. Największe powierzchnie siedliska zajmuje nad Białką, Czarnym Dunajcem, Białą Tarnowską, a najmniejsze nad Kamienicą Sądecką, Jasiołką, Wisłoką. Ogólnie, stan siedliska uznaje się w regionie biogeograficznym za niewłaściwy U1, co wynika z oceny parametru specyficznej struktury i funkcji. O obniżeniu oceny tego parametru decydowały najczęściej: uproszczona struktura przestrzenna i wiekowa zarośli, brak lub słabe odnowienie, udział gatunków inwazyjnych, obecność budowli hydrotechnicznych. Perspektywy zachowania siedliska we właściwym stanie ochrony nie są dobre, gdyż w większości tereny jego występowania leżą poza dotychczas ustanawianymi formami ochrony i w świadomości lokalnych społeczności nie funkcjonują jako cenne przyrodniczo.

Ranga w obszarze: Wg danych GIOŚ stan ochrony siedliska został oceniony (2009 r) jako stan właściwy FV. Obecność tego siedliska była jednym z głównych motywów utworzenia tego obszaru. Nad Białką siedlisko ma w pełni naturalny charakter, jest wzorcowo wykształcone, najlepiej spośród rzek w regionie alpejskim, zajmując tu równocześnie największe powierzchnie.

Stan ochrony: Stan ochrony został potwierdzony w roku 2012 jako stan właściwy FV.

Zagrożeniem dla siedliska jest przede wszystkim działalność człowieka mająca na celu regulację rzeki, nielegalny pobór kamienia, potencjalnie nadmierny pobór wody ograniczający możliwość transportu materiału skalnego, a w mniejszym stopniu – także potencjalnie czynniki naturalne, jak sukcesja w kierunku zarośli wierzby sivej i ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych.

Fot. Siedliska 3230 – zarośla wrześni i 3240 zarośla wierzbowy sivej nad Białką.

Zalecane działania ochronne dotyczą utrzymania naturalnych procesów i dynamiki Białki, z wyjątkiem koniecznych działań w ramach ochrony przeciwpowodziowej. W razie pojawienia się w okresie obowiązywania PZO gatunków obcych, inwazyjnych (barszcz, rdestowiec) oraz śmieci gromadzących się na kamieńcach, należy je usunąć. Naturalne procesy sukcesji w kierunku zarośli wierzbowych są akceptowane, ze względu na dużą powierzchnię siedlisk potencjalnych dla zarośli wrześni i możliwości ich dyspersji. Wskazuje na to obecność siewek wrześni w wielu miejscach, na odsłoniętych kamieńcach (siedlisko 3220). Ponadto, pojawiające się nowe, także chronione siedliska, tworzą naturalny ciąg sukcesyjny.

3240: Zarośla wierzby siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (*Salici-Myricarietum* część – z przewagą wierzby)

Charakterystyka siedliska: Siedlisko występuje w postaci wydłużonych pasów i dużych kęp wzdłuż koryta, na żwirowych łachach i ustalonych wysepkach w miejscach o w miarę wyrównanych stosunkach wodnych (z corocznymi, letnimi zalewami), i stałym dostępie do wody. Gleby, to inicjalne mady górskie, lub mady wzbogacone w próchnicę, o odczynie obojętnym lub słabo alkalicznym.

Zbiorowisko ma postać zarośli z bezwzględną dominacją wierzby siwej *Salix eleagnos* i domieszką innych gatunków wierzb (głównie wierzby purpurowej i wierzby kruchej), olchy szarej, rzadko brzozy oraz wrześni pobrzeżnej *Myricaria germanica*. Zarośla mają zróżnicowane zwarcie, na ogół jednak zbliżające się do pełnego. Wysokość krzewów jest również zmienna, wahająca się w zakresie od 1,5 do ok. 4-5 m. W zaroślach tych występują też pojedyncze drzewa. Siedlisko charakteryzuje się mniejszą dynamiką, niż pozostałe siedliska z tego kompleksu, niemniej musi być odnawiane co jakiś czas, w przeciwnym razie przekształca się w łęgi.

Siedlisko w obszarze: Nad Białką siedlisko ma w pełni naturalny charakter, jest wzorcowo wykształcone - najlepiej spośród rzek w regionie alpejskim, zajmując zarazem największe wśród nich powierzchnie. Największe płyty siedliska położone są w dolnym i środkowym biegu Białki, gdzie w miarę już ustalone kamieńce są najszerze. Ponieważ poszczególne płyty są od siebie oddalone nie więcej niż kilkadziesiąt do kilkuset metrów, i utrzymywana jest pomiędzy nimi komunikacja (ciągłość funkcjonalna) uznano, że stanowią one jedno stanowisko, tym bardziej że nie różnią się pod względem stanu ochrony.

Ocena siedliska w sieci Natura 2000 wg GIOŚ: Siedlisko występuje jedynie w Karpatach, od Beskidu Żywieckiego po Beskid Niski. Powierzchnia płatów siedliska na poszczególnych stanowiskach jest zmienna, najczęściej waha się od kilku do maksymalnie kilkunastu arów. Największe powierzchnie siedliska zajmuje nad Białką, Czarnym Dunajcem, Białą Tarnowską, a najmniejsze nad Kamienicą Sądecką, Wisłoką. Ogólnie, stan siedliska uznaje się w regionie biogeograficznym za niewłaściwy U1, co wynika z oceny parametru specyficznej struktury i funkcji. O obniżeniu oceny tego parametru decydowały najczęściej: uproszczona struktura przestrzenna i wiekowa zarośli, udział gatunków inwazyjnych, obecność budowli hydrotechnicznych. Perspektywy zachowania siedliska we właściwym stanie ochrony nie są dobre, gdyż w większości tereny jego występowania leżą poza dotychczas ustanawianymi formami ochrony i w świadomości lokalnych społeczności nie funkcjonują jako cenne przyrodniczo.

Ranga w obszarze: Wg danych GIOŚ stan ochrony siedliska został oceniony (2010) jako stan właściwy FV. Obecność tego siedliska była jednym z głównych motywów utworzenia tego obszaru. Nad Białką siedlisko ma w pełni naturalny charakter, jest wzorcowo wykształcone, najlepiej spośród rzek w regionie alpejskim, zajmując tu równocześnie największe powierzchnie.

Stan ochrony: Właściwy stan ochrony został potwierdzony w roku 2012.

Zagrożeniem dla siedliska jest potencjalnie działalność człowieka mająca na celu regulację rzeki, jak również obserwowany, nielegalny pobór kamienia, prowadzące do mechanicznego niszczenia zarośli. Z czynników naturalnych, obserwuje się procesy sukcesji prowadzące w kierunku łągów, ale ze względu na fakt, że siedliska te stanowią ciąg sukcesyjny, a łągi to siedlisko priorytetowe, nie uznaje się tego procesu za zagrożenia istotnie wpływające na stan ochrony siedliska 3240. Ponadto, duża powierzchnia siedlisk potencjalnych dla zarośli wierzbowych w obszarze i możliwości ich rozwoju w nowych miejscach (wskazują na to liczne siewki wierzby siwej pojawiające się na kamieńcach (w obrębie siedlisk 3220 i 3230) gwarantują utrzymanie się siedliska w dłuższej perspektywie czasowej. Kolejnym zagrożeniem (aktualnym i potencjalnym) jest ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych, a w przyszłości ich rozprzestrzenianie się.

Zalecane działania ochronne to utrzymanie naturalnych procesów i dynamiki Białki, z wyjątkiem koniecznych działań w ramach ochrony przeciwpowodziowej (por. zalecenia dla siedliska 3220). Ponadto, działania ochronne obejmują usuwanie obecnie występujących i ewentualnie pojawiających się gatunków obcych, inwazyjnych oraz śmieci gromadzących się w zaroślach (wysypywanych lub nanoszonych z prądem wody).

Fot. Zarośla wierzby siwej. Siedlisko 3240.

6210 *Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*)

Charakterystyka siedliska: Murawy kserotermiczne to ciepłolubne zbiorowiska trawiaste, z dużym udziałem roślin dwuliściennych; ich występowanie uwarunkowane jest warunkami klimatycznymi, glebowymi i orograficznymi. Są to zbiorowiska mające postać barwnych muraw, o bogatej i zróżnicowanej florze, często z udziałem rzadkich gatunków. Murawy kserotermiczne rozwijają się na płytkich pararendzinach i rędzinach, na suchym podłożu o odczynie zasadowym lub obojętnym, bogatym w węglan wapnia. Występują w miejscach o dużym nasłonecznieniu, przy ekspozycji południowej, przy wysokich temperaturach powietrza i gleby.

Siedlisko w obszarze: W dolinie Białki występują na utrwalonych piarzyskach u podnóża skał wapiennych (w przełomie Białki, a także na półkach i ścianach skalnych skał Kramnicy i Obłazowej).

Murawy kserotermiczne w obszarze obejmują zarówno pionierskie zbiorowiska naskalne, o luźnym zwarcie i strukturze kępowej, z dominacją traw (zespół *Festucetum pallentis*) – podtyp 6210-1, jak i bujniejsze zbiorowiska o charakterze mezofilnym, z dużym udziałem bylin dwuliściennych - zbiorowisko ziołoroślowo-murawowe *Origano-Brachypodietum*, występujące w niewielkiej ilości w otoczeniu skał wapiennych Kramnicy i Obłazowej) – podtyp 6210-3. Charakteryzuje się ono tu pełnym zwarcie i zawiera wiele gatunków łąkowych.

Ocena siedliska w sieci Natura 2000 wg GIOŚ: Ogólna ocena stanu ochrony w regionie kontynentalnym to U1/U2 (pomiędzy stanem niezadowolającym a złym), natomiast dla regionu alpejskiego – stan zły (U2). Najwięcej spośród badanych stanowisk muraw kserotermicznych uzyskało ocenę ogólną U1 (stan niezadowolający, 56% stanowisk), na 28% stanowisk stan ochrony został uznany za zły (U2), natomiast właściwy stan ochrony (FV) określono jedynie na 14 % stanowisk monitoringowych. Do głównych czynników oddziałujących na murawy kserotermiczne na badanych stanowiskach zaliczono: zarzucenie pasterstwa, wypalanie, wypas i koszenie, zalesianie (ochrona przed erozją stromych zboczy, poprawa lesistości kraju), nawożenie (spływ nawozów z pól), eutrofizacja (związana np. z tworzeniem dzikich wysypisk śmieci, niekontrolowana turystyka (niszczenie mechaniczne). Możliwości ochrony były najlepiej oceniane dla badanych stanowisk muraw ostnicowych, znacznie gorzej oceniono perspektywy ochrony muraw kwiatnych. W przypadku muraw naskalnych, należących do podtypu 6210-1, właściwy stan ochrony odnotowano tylko na 5 stanowiskach. Najwięcej stanowisk muraw naskalnych otrzymało ocenę pośrednią – U1 (niezadowolający).

Podstawowym wnioskiem z tych badań jest konieczność pilnego podjęcia lub rozwinięcia dotychczasowych działań ochronnych w celu zachowania muraw kserotermicznych, prowadzących w pierwszej kolejności do poprawy stanu zachowania muraw w obszarach Natura i na stanowiskach, których stan uznano za zły.

Ranga w obszarze: Brak oceny stanu ochrony siedliska w monitoringu GIOŚ, w okresie 2006-2011. Obszar nie ma wielkiego znaczenia dla ochrony tego siedliska w regionie alpejskim, występuje ono tylko na dwóch ostańcach skalnych – Obłazowej i Kramnicy w przełomie Białki. Odbiega też charakterem od pozostałych, chronionych w obszarze siedlisk.

Stan zachowania: W trakcie prac w roku 2012 oceniono stan siedliska na U1, ze względu na postępujący proces sukcesji (głównie zwiększające się zwarcie drzew i krzewów) i zaproponowano stosowne zabiegi ochronne. Ewentualne umożliwienie turystycznej penetracji skał jako punktów

widokowych z jednej strony będzie prowadziło do zniszczenia pewnej, niewielkiej części powierzchni siedliska, z drugiej jednak skanalizuje „dziki” dotychczas ruch i ograniczy wydeptywanie ścieżek w chronionych siedliskach.

Zagrożenia: Głównym zagrożeniem dla istnienia i funkcjonowania muraw kserotermicznych jest sukcesja wtórna. Utrzymanie pełnej zmienności zbiorowisk i zachowanie bogactwa florystycznego tych siedlisk wymaga podjęcia zabiegów ochrony czynnej polegającej na przywracaniu i utrzymywaniu dawnych, ekstensywnych form użytkowania takich jak wypas lub koszenie.

Roślinność muraw (podtypu 6210-3) w dużej mierze kształtowana jest i utrzymywana w wyniku ekstensywnej gospodarki łąkarskiej i pasterskiej. Natomiast naskalne murawy są dość stabilne, zagraża im jednak sukcesja i ocienianie skał przez drzewa i krzewy – wymagają one podejmowania działań ochrony czynnej – odkrzaczenia i prześwietlania koron drzew.

Zagrożeniem dla muraw w obszarze Dolina Białki jest przede wszystkim sukcesja naturalna, w mniejszym stopniu działalność człowieka (wydeptywanie) silnie ograniczona wskutek objęcia terenu ochroną w formie rezerwatu przyrody i naturalnymi warunkami fizjograficznymi (stromie ściany skalne).

Zabiegi ochronne powinny dotyczyć utrzymania zwarcia krzewów i młodych drzew na poziomie nie przekraczającym 30% powierzchni potencjalnie stanowiącej areał muraw (o odpowiednich warunkach abiotycznych).

Fot. Murawa naskalna – siedlisko 6210, w rezerwacie przyrody

Fot. Skały (Kramnica) w przełomie Białki – miejsce występowania muraw kserotermicznych 6210 oraz innych siedlisk związanych z tym typem podłoża: 8160, 91Q0, 5130.

6520: Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie

Charakterystyka siedliska: siedlisko 6520 obejmuje bogate w gatunki, mezofilne łąki występujące w terenach podgórskich i górskich, koszone po zakwitnięciu traw – raz w roku i umiarkowanie nawożone, tradycyjnie obornikiem, a po pokosie przepasane.

Siedliska w obszarze: Siedliska łąkowe są bardzo rozpowszechnione w rejonie Spiszu i Podhala, choć w granicach obszaru zajmują marginalne powierzchnie. Najwięcej jest ich w okolicach Jurgowa i Brzegów. Są to łąki świeże, wielogatunkowe, dość bujne. Średnia wysokość runi to ok. 50-60 cm (dość zmienna w zależności od łąki). Użytkowane łąki zostały zidentyfikowane jako łąka mieczykowo-mietlicowa *Gladiolo-Agrostietum* lub mietlicowa. Występują one w kompleksach z innymi typami łąk (np. ziołoroślowymi lub mokrymi (zw. *Calthion*), a niekiedy pojedynczymi polami uprawnymi.

Łąki te są użytkowane kośnie, a następnie przepasane (z utrzymaniem niewielkiej obsady krów – pojedynczo lub w stadkach po kilka sztuk, lub niewielkie kierdle owiec – średnio do 10 szt.). Jesienią łąki są nawożone obornikiem. Na części arealu tych łąk, w ostatnich latach zarzucono użytkowanie. Efektem jest początkowo wzrost bujności, przy równoczesnym spadku różnorodności gatunkowej – wycofuje się np. mieczyk

dachówkowaty *Gladiolus imbricatus*, przywrotniki *Alchemilla* spp. Dominuje na ogół, tworząca łąny, mietlica. Najwięcej takich łąk odnaleziono nad Białką w górnym jej biegu. W niższych położeniach są rzadsze, gdyż brzegi porośnięte są zaroślami i lasami.

Natomiast pozostałe łąki spotykane w obszarze, nie są przedmiotem zainteresowania programu Natura 2000, bo nie odpowiadają przyjętej definicji siedliska. Są to np. łąki porastające wilgotniejsze fragmenty terenu, które uległy procesowi sukcesji w kierunku łąk ziołoroślowych lub należą do zw. *Calthion*.

Na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Białki nie stwierdzono istotnych, typowo wykształconych płatów drugiego podtypu siedliska, reprezentowanego przez dość pospolity w Polsce typ łąki: *Arrhenatheretum elatioris*. Rajgras wyniosły jest wprawdzie obecny, ale najczęściej tylko w niższych położeniach gdzie stanowi domieszkę na łąkach podsiewanych wysokopłennymi gatunkami traw, jak: wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*, tymotka łąkowa *Phleum pratense*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*. Łąki te są znacznie uboższe gatunkowo niż łąki mietczykowo-mietlicowe, z mniejszym udziałem gatunków dwuliściennych, wyższe i znacznie bujniejsze.

Ocena siedliska w sieci Natura 2000 wg GIOŚ: W regionie kontynentalnym na żadnym z monitorowanych obszarów Natura 2000 stan ochrony

siedliska nie został określony jako właściwy. W przypadku stanowisk rozkład ocen przedstawia się następująco: FV – 17%, U1 – 65%, U2 – 18%. W regionie alpejskim większość obszarów (80%) i stanowisk (58%) została oceniona na U1 z powodu niskiej oceny „Specyficznej struktury i funkcji” i/lub „Perspektyw ochrony”. Najlepiej zachowane łąki górskie występują w Ostoi Jaśliskiej oraz poza obszarami Natura 2000 na Podhalu (Pogórze Gubałowskie, Rów Podtatrzański) i na Polanie Biały Potok w Tatrach. Biorąc pod uwagę oceny dla poszczególnych stanowisk najlepiej zachowane są łąki górskie we wschodniej i środkowej części regionu alpejskiego (od Gorców na wschód). Najniżej oceniono stan ochrony łąk w Ostoi Gorczańskiej.

Ranga obszaru: Obszar Dolina Białki nie ma większego znaczenia dla ochrony łąk. Zajmują one zaledwie kilka hektarów, co stanowi niewielki % w stosunku do wielkości obszaru. Łąki w obszarze Dolina Białki nie były przedmiotem monitoringu GIOŚ, brak więc oceny stanu ochrony siedliska w monitoringu GIOŚ, w okresie 2006-2011.

Fot. Łąka (6520) z gatunkami ciepłolubnymi u stóp Obłazowej.

Stan zachowania: Płaty siedliska są niewielkie, część z nich ma przekształcony skład gatunkowy w wyniku zaprzestania użytkowania. W trakcie prac w roku 2012 oceniono ich stan jako U1 ze względu na niewielką powierzchnię, strukturę przestrzenną płatów (izolowane od siebie) i ekspansję drzew i krzewów. Płaty, których użytkowanie zarzucono, charakteryzują się obecnością odłożonego wojłoku (utrudnienia w kiełkowaniu, zmiana wilgotności i warunków mikroklimatycznych) zmianą składu gatunkowego – wkraczają gatunki ziołoroślne, jak np. dzięgiel leśny *Angelica sylvestris*, starzec gajowy *Senecio nemorensis*, oraz maliny *Rubus idaeus*, Obserwuje się też zachwianie równowagi ilościowej poszczególnych gatunków i tendencje do tworzenia płatów z dominacją jednego gatunku, np. *Holcus mollis*, *Scirpus sylvaticus* itp.

Zagrożenia: najczęściej podawane zagrożenia tego typu łąk, to zabudowa rekreacyjna polan górskich, zanik tradycyjnego użytkowania, sukcesja wtórna, zarastanie przez krzewy i podrost drzew. Trzy ostatnie odnoszą się aktualnie do siedliska w obszarze. Brak użytkowania rolnego przez dłuższy czas, skutkuje zwykle jeśli nie samoistnym zalesieniem, to zmianą charakteru całości płatów i w konsekwencji zamianą na inny typ użytkowania – dawne łąki są zalesiane, przeorywane lub zmienia się przeznaczenie gruntów z rolnego na budowlane.

Proponowane zabiegi ochronne to przywrócenie tradycyjnego użytkowania, tj. jeden pokos rocznie, nawożenie nawozem naturalnym i o ile jest taka potrzeba lub możliwość, przepasanie bydłem lub owcami po pokosie. W przypadku braku zapotrzebowania na siano, i trudności w realizacji nawożenia, wydaje się dopuszczalne koszenie mechaniczne z równoczesnym rozdrobieniem materiału i pozostawieniem go na miejscu. Działanie to powinno zapewnić lepsze rezultaty, niż koszenie i konsekwentne usuwanie siana przy braku nawożenia, co stopniowo prowadziłyby do ubożenia zbiorowiska i przekształceń składu gatunkowego w kierunku muraw bliźniczkowych. Przywrócenie lub utrzymanie użytkowania na całości arealu łąk w obszarze, powinno poprawić stan chronionego siedliska w ciągu kilku lat.

Fot. Ekstensywnie użytkowana łąka (6520) w okolicach Jurgowa

91E0 *Łęgi wierzbowe, topolowe olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe)

Charakterystyka siedliska: Nadrzeczne łągi wykształcają się na terasach zalewowych rzek i potoków górskich. Podobnie jak pozostałe siedliska kompleksu nadrzecznego, podlegają okresowym zalewom wodami rzecznyymi, które są podstawowym czynnikiem warunkującym stan podłoża i strukturę roślinności. Rozwijają się na madach górskich: słabo wykształconych, czarnoziemnych i brunatniejących. Cechami tych gleb są: duży udział części szkieletowych (kamieni i żwiru), dobre uwilgotnienie, bardzo duża zasobność i odczyn zbliżony do obojętnego lub lekko zasadowy. Miąższość poziomu próchnicznego jest różna i zależy od stopnia zaawansowania procesu glebotwórczego (wieku gleby).

W typowych płatach drzewostan jest jednowarstwowy i całkowicie zdominowany przez wierzbę – głównie kruchą *Salix fragilis* i białą *Salix alba* oraz olszę szarą *Alnus incana*. Najstarsze okazy osiągają około kilkanaście m wysokości i wiek 30-40 do 60-70 lat (co wynika z długości życia wymienionych gatunków drzew). W warstwie drzew występują niekiedy w domieszce inne gatunki wierzb, a także jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, wiąz górski i klon jawor *Acer pseudoplatanus* (na glebach o głębszym profilu, na skrzydłach dolin), czy nawet świerk. Zwarcie drzewostanów waha się zwykle od 70% do 90%.

Warstwa krzewów na ogół jest słabo zaznaczona, rzadko osiąga powyżej 30% pokrycia. Rosną w niej, poza młodymi okazami wierzb i olszy szarej: jesion, jawor, leszczyna pospolita *Corylus avellana*, malina właściwa *Rubus idaeus*, czerecha zwyczajna *Padus avium*, wiciokrzew suchodrzew *Lonicera xylosteum*, kalina *Viburnum opulus*, bez czarna *Sambucus nigra* i inne.

Runo jest bardzo bogate florystycznie, silnie zwarte i wielowarstwowe. Obficie współwystępują rośliny leśne i ziołoroślne.

Fot. Łęgi nad Białką powyżej rezerwatu przyrody

Siedlisko w obszarze: Łęgi zidentyfikowane w obszarze Natura 2000 Białka reprezentowane są przez 2 zbiorowiska roślinne: głównie nadrzeczną olszynę górską i łągi wierzbowe.

Łęgi, wykształcają się na terasach zalewowych Białki. Podobnie jak one, podlegają okresowym zalewom wodami rzecznyymi, które są podstawowym czynnikiem warunkującym stan podłoża i strukturę roślinności. W typowych płatach drzewostan jest jednowarstwowy i całkowicie zdominowany przez olszę szarą *Alnus incana* lub miejscami przez wierzbę kruchą *Salix fragilis*. Najstarsze okazy osiągają kilkanaście m wysokości i wiek zaledwie ok. 50-60 lat, co wiąże się z biologią tych gatunków. W większości płatów olsze i wierzby mają wysokość do 10 - 15 m. W warstwie drzew występują w domieszce: wierzba purpurowa *Salix purpurea* i krucha *Salix fragilis* (w wariantcie „przykorytowym”, na glebach młodych), a także jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, świerk *Picea abies* i klon jawor *Acer pseudoplatanus* (na glebach o głębszym profilu, na skrzydłach dolin). Zwarcie drzewostanów waha się zwykle od 70% do 90%. Z reguły są one widne ze względu na boczne oświetlenie. Generalnie, w lasach w dolnym biegu rzeki wzrasta udział sosny. Na najwyższych w odniesieniu do nurtu rzeki, najrzadziej zalewanych terasach olszyna górska przekształca się w bory z dominacją świerka (górne partie, bliżej Tatr) lub sosny (niższe odcinki, bliżej Zbiornika Czorsztyńskiego).

Warstwa krzewów na ogół jest słabo zaznaczona, rzadko osiąga powyżej 30% pokrycia. Rosną w niej, poza młodymi okazami olszy szarej: jesion, jawor, leszczyna pospolita *Corylus avellana*, malina właściwa *Rubus idaeus*, czeremcha zwyczajna *Padus avium*, wiciokrzew suchodrzew *Lonicera xylosteum*, dziki bez koralowy *Sambucus racemosa* i inne.

Runo jest bardzo bogate florystycznie, silnie zwarte i wielowarstwowe. Obficie współwystępują rośliny leśne i ziołoroślowe, spośród których na uwagę zasługują: bodziszek żałobny *Geranium phaeum*, żywokost sercowaty *Symphytum cordatum*, wilczomlec migdałolistny *Euphorbia amygdaloides*, oset łopianowaty *Carduus personata*, lepieźnik różowy *Petasites hybridus*, lepieźnik wyłysiały *P. kablikianus* i podbiał pospolity *Tussilago farfara*. Warstwa mszysza zwykle jest słabo rozwinięta. Najczęściej notowanym mchem jest *Plagiomnium undulatum*.

Nad Białką olszyny występują wzdłuż koryta tworząc szereg płatów, największe powierzchnie, jednostkowo nawet do kilkunastu hektarów, zajmują w środkowym i dolnym biegu rzeki, od Czarnej Góry do Nowej Białej.

Ocena siedliska w sieci Natura 2000 wg GIOŚ: Stan ochrony łągów w regionie kontynentalnym określono na U1/U2, natomiast w regionie alpejskim na U2. Blisko 55 % stanowisk w regionie kontynentalnym uzyskało ocenę U1, 23 % - U2, natomiast tylko na 21 % stanowisk stan ochrony uznano za właściwy. Podobny rozkład ocen stanu ochrony obserwowano w regionie alpejskim – 53 % FV, 21 % U1 oraz 26 % FV. Badania terenowe wskazują na nieco lepszy stan tego siedliska przyrodniczego niż to zakładano w raporcie z 2007 roku (opracowanym na podstawie oceny eksperckiej przed przeprowadzeniem cyklu badań terenowych). Pomimo tego nadal blisko ¼ stanowisk uzyskała ocenę ogólną złą, wynika to przede wszystkim z zaburzenia „struktury i funkcji siedliska” – w wyniku np. ekspansji gatunków obcych w runie, zbytniego odmłodzenia drzewostanu; fragmentacji zadrzewień nadrzecznych i nadpotokowych.

Spośród wskaźników specyficznej struktury i funkcji najgorzej oceniano: naturalność koryta rzecznoego, obce gatunki inwazyjne, wiek drzewostanu, naturalne odnowienie. Za główne zagrożenia uznano regulację koryt rzecznych, budowle hydrotechniczne, konserwację wałów przeciwpowodziowych oraz inwazję obcych gatunków roślin zielnych.

Ranga w obszarze: Łęgi w obszarze są typowo wykształcone, i stanowią zwarty kompleks i pokaźna część zasobów w rejonie Spisza i Podhala tego typu siedliska. Jest to więc ważne ogniwo ochrony tego typu siedliska w regionie. Brak oceny stanu ochrony siedliska w monitoringu GIOŚ, w okresie 2006-2011.

Stan ochrony: W trakcie prac w roku 2012 oceniono stan łągów jako U1. Parametr powierzchnia siedliska został oceniony jako stan właściwy – jego powierzchnia jest wystarczająca do funkcjonowania ekosystemu, podobnie jak wielkość i kształt poszczególnych płatów nie decydują o szczególnie dużej podatności na wpływy zewnętrzne. Parametr struktura i funkcja oceniono na U1, ze względu na brak martwego drewna (wielkowymiarowego – grubizny, obecne są jedynie gałęzie - zalecana ilość to $>20 \text{ m}^3/\text{ha}$ a w przypadku grubizny (dł. 3 m, średnica $>50 \text{ cm}$) >5 szt./ha), i gatunki obce, inwazyjne, (oba wskaźniki kardynalne), wiek drzewostanów i inne zniekształcenia, tj. lokalnie duży udział świerka w drzewostanie. Wydaje się jednak, że w przypadku łągów nad górskimi potokami, nie należy stosować tak ostrych kryteriów dotyczących wieku drzewostanu, jak w proponowanej przez GIOŚ metodyce, ze względu na specyfikę dynamiki tych zbiorowisk i docelowo nie należy dążyć do podniesienia go do wymaganych ok. 100 lat (gdyż jest to nierealne: olsza szara osiąga wiek 50-70 lat, maksymalnie do 90-100; wierzba biała do 85, czeremcha – podobnie; w związku z tym drzewostany łągowe w tym rejonie już w wieku ok. 35-40 lat powinny być uznawane za całkowicie dojrzałe) – czyli należy uznać, że mimo iż wskaźnik ten w tym konkretnym przypadku odbiega od wskazanych przez GIOŚ wartości, nie powinien prowadzić do modyfikacji łągów. Decyduje o tym zarówno pełne zróżnicowanie klas wiekowych łągów, jak i obecność starszych wiekowo drzewostanów na znacznych powierzchniach obszaru. Także wymiary osiągnięte przez takie gatunki jak olsza szara czy wierzba krucha, powinny być podstawą do modyfikacji wartości wskaźników związanych z martwym drewnem – tj. obniżenie ich dla łągów w rejonach górskich, przynajmniej o 30-40%.

Perspektywy ochrony siedliska są dobre, na co wskazuje umiarkowana presja na zagospodarowanie rekreacyjne i prowadzona gospodarka. Pozytywną ocenę łągów potwierdza obecność gatunków chronionych, w tym górskich, których stanowiska stwierdzono w trakcie badań w 2012 r., Są to np.: parzydło leśne *Aruncus sylvestris*, orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, pierwiosnek wyniosły *Primula elatior*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, tojad dziubaty *Aconitum variegatum*, tojad mocny *Aconitum firmum*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*, ciemiężca zielona *Veratrum lobelianum*, powojnik prosty *Clematis recta*, omieg górski *Doronicum austriacum*.

Zagrożenia: Łęgi nad Białką nie są aktualnie zagrożone w istotny sposób; pewnym problemem są gatunki obce, inwazyjne, pojawiające się lokalnie w nielicznych miejscach oraz śmieci (gruz, odpadki, komunalne, opony, zebrane siano, odpadki z pól) wysypywane niekiedy w zagłębienia terenu w lesie, przy drogach gruntowych. Potencjalnie natomiast, zagraża temu siedlisku intensyfikacja gospodarki lub prowadzenie jej niezgodnie z ekologicznymi zasadami gospodarki leśnej, np. nasadzenia niezgodne z siedliskiem, jak np. modrzew (na obrzeżach kompleksu w dolnym biegu Białki). Naturalne, wywołane przez wezbrania ubytki powierzchni łągów są tu traktowane jako część naturalnego procesu, niezbędnego dla utrzymania najważniejszych w tym obszarze siedlisk związanych z kamieńcami nadrzecznymi, a więc uznaje się, że nie stanowią istotnego zagrożenia dla wartości przyrodniczej łągów.

Celem ochrony siedliska w obszarze jest więc utrzymanie arealu łągów w granicach wytyczonych przez odpowiadające im warunki abiotyczne (na terasach zalewowych), przyjmując za naturalne i akceptowalne zróżnicowanie klas wiekowych tego zbiorowiska i składu gatunkowego, nieco zmodyfikowanego w stosunku do średniej krajowej.

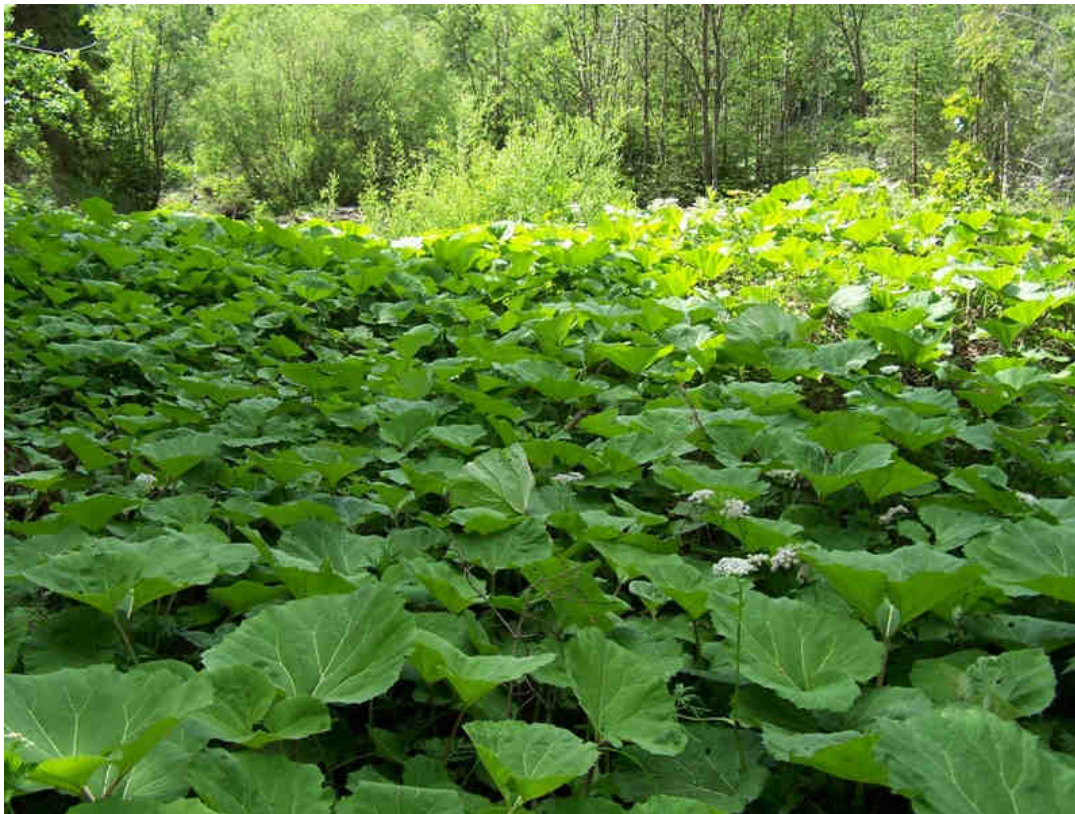
Zalecenia ochronne dla łągów to ochrona bierna, w tym ograniczenie pozyskania drzew starszych (jak również całkowitego wycięcia lasu), pozostawienie części martwego drewna (proponowana ilość to, po modyfikacji $>12\text{m}^3/\text{ha}$ a w przypadku grubizny (dł. 2-3 m, średnica $>30\text{ cm}$) >5 szt./ha). Konieczne jest utrzymanie odpowiednich warunków hydrologicznych, tj. zalewów; należy zadbać, aby partie drzewostanów nie zostały odcięte od rzeki np. w wyniku jej obwałowania.

Fot. Łęgi nad boczną odnogą Białki

6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

Charakterystyka siedliska: Ziołorośla nadrzeczne (podtyp 6430-2 - górskie, nadpotokowe ziołorośla lepieźnikowe) występują głównie w formie zwartych, nadpotokowych ziołorośli lepieźnikowych – lepieźnika wyłysiałego *Petasites kablikianus* lub w mozaice z innymi typami siedlisk nadbrzeżnych. Są to jedne z najbardziej rozpowszechnionych i pospolicie występujących zbiorowisk roślinnych wzdłuż niemal wszystkich cieków w regionie alpejskim. Występują w rozproszeniu, nie tworząc większych płatów, na całej szerokości terasy zalewowej, bardzo często w mozaice z innymi fitocenoząmi, np. łęgami, zaroślami wierzbowymi. Dobrze reagują na okresowe zalewy rzeki. Kluczowe czynniki odpowiedzialne za rozwoju siedliska, to naturalna dynamika cieku (cykliczne wezbrania i opadanie poziomu wód), naturalne ukształtowanie koryta cieku w strefie poddanej okresowym zalewom i podtopieniom, obecność kamienistego lub żwirowego podłoża.

Siedlisko w obszarze: W ramach prac terenowych w roku 2012 stwierdzono nad Białką także płaty ziołorośli nadrzecznych w postaci płatów zespołu *Petasitetum kablikiani*. Spośród innych gatunków charakterystycznych, w ziołoroślach tych stwierdzono starzec górski *Senecio subalpinus*, świerząbek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum*, oset łopianowaty *Carduus personata*, zaraza żółta *Orobanche lutea*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, rzeżucha gorzka *Cardamine Amara*. Płaty siedliska występują w mozaice z zaroślami wierzbowymi 3240 i łęgami 91E0 (często także jako warstwa runa w tych siedliskach) na utrwalonych kamieńcach i terasach zalewowych. Na ogół nie tworzą jednak samodzielnych, wyraźnych płatów, wyróżnienie ich i określenie ostrej granicy tych płatów, jest więc w związku z tym niemożliwe. Ponieważ stanowią one stadia pośrednie w procesie zarastania kamieńców, a sposób ochrony nie różni się od ochrony wymienionych siedlisk zaroślowych i leśnych, a więc zalecana jest dla nich ochrona bierna, nie proponuje się ich jako oddzielnego przedmiotu ochrony i modyfikacji SFD. Na mapie siedlisk zostały one przedstawione w formie punktowej.

Fot. Ziołorośla lepieźnikowi. Siedlisko 6430.

Ocena siedliska w sieci Natura 2000 wg GIOŚ: W regionie kontynentalnym zaledwie nieco ponad 50% stanowisk uzyskało ocenę właściwą FV. Wynika z tego, że istnieją znaczne zagrożenia dla zachowania ziołorośli związane głównie z mechanicznym niszczeniem w czasie przekształcania naturalnych ekosystemów nadrzecznych i nadpotokowych. Zniszczenie roślinności nadrzecznej ułatwia wkraczanie gatunków inwazyjnych (w tym również gatunków obcych) i nieodwracalne często zaburzenia struktury i funkcji siedlisk przyrodniczych.

W regionie alpejskim około 2/3 stanowisk oceniono na FV. Jest to w przypadku tak wrażliwego na zmiany siedliska dosyć dobry wynik, ale głównie dotyczy to ziołorośli górskich. Większość gorzej ocenionych stanowisk znajduje się na terenach niechronionych, więc prawdopodobnie ich degradacja będzie postępować. Jednak przy stosunkowo dużych zasobach zabezpieczonych w obszarach chronionych zachowanie karpackich ziołorośli nie jest istotnie zagrożone.

W obu regionach najgorzej oceniane wskaźniki specyficznej struktury i funkcji to: gatunki charakterystyczne, bogactwo gatunkowe, gatunki synantropijne, naturalny kompleks siedlisk.

Ranga w obszarze: Siedlisko nie było przedmiotem monitoringu GIOŚ w obszarze w okresie 2006-2011. W obszarze występuje na stosunkowo niewielkiej powierzchni.

Stan zachowania: W 2012 roku, w trakcie prac nad PZO wskazano jedynie większe płaty siedliska; drobnopowierzchniowe płaty, występujące w mozaice z innymi siedliskami nie ma potrzeby wyróżniać, zwłaszcza że nakreślenie ostrej granicy tych płatów, byłoby jedynie umowne., ponieważ ziołorośla te stanowią stadia pośrednie w procesie zarastania kamieńców, a sposób ochrony nie różni się od ochrony pozostałych siedlisk zaroślowych i leśnych.

Zagrożenia:

Do głównych zagrożeń wskazywanych dla tego typu siedliska należą: inwazja gatunku, eutrofizacja, melioracje i przekształcanie koryt rzek i potoków, wydeptywanie oraz zabudowa rozproszona. W Dolinie Białki jedynym stwierdzonym zagrożeniem, jest potencjalnie pojawianie się gatunków obcych.

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na obszarze

Brak potwierdzonego występowania gatunków roślin z Dyrektywy Siedliskowej na obszarze Natura 2000 Dolina Białki. Był stąd podawany w latach 70. XX wieku obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*. Nie odnaleziony jednak w okresie późniejszym, także w wyniku podjętych specjalnie poszukiwań w 2009 i 2012 roku.

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na obszarze

1138 Brzanka *Barbus meridionalis* (5264 *B. carpathicus*)

podana w pierwotnej wersji SFD obszaru, zasiedla podgórskie rzeki i potoki, zaliczane do krainy lipienia i brzany. Preferuje odcinki o dnie kamienistym i żwirowym. Na odcinku Białki od Jurgowa do ujścia stwierdzano jej występowanie na stanowiskach o średniej szerokości około 9 m (± 5 m; SDF) i głębokości maksymalnej 90 ± 60 cm, gdzie spadek koryta wynosił 11–13‰. (rok 1962). Brak oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska w monitoringu GIOŚ, w okresie 2006-2011.

Wyniki badań naukowych wykonanych w roku 1962 (Solewski 1965 The ichthyofauna of the Białka Tatrzańska stream with special respect to the characteristics of brown trout (*Salmo trutta* m. *fario* L.). Acta Hydrobiol., 7 (2–3): 197–224.) i 1997 (Starmach J. 1998. Ichthyofauna of the River Dunajec in the region of the Czorsztyn-Niedzica and Sromowce Wyżne dam reservoirs (southern Poland). Acta Hydrobiol., 40 (3): 199–205.) dokumentują istnienie w dorzeczu Białki populacji brzanki o rozległym zasięgu (od ujścia do Dunajca do Jurgowa) i umiarkowanej liczebności (zagęszczenie do 0,07 ind. m⁻², przy udziale w zespole ryb w zakresie od kilku do kilkunastu procent). Opierając się na opublikowanych wynikach tych badań można oszacować wielkość populacji brzanki w Białce w tym okresie na kilka tysięcy dorosłych osobników. W trakcie wykonanych w sierpniu 2002 r. badań (Augustyn L. (red.), 2006. Ichtyofauna dorzecza Dunajca na początku XXI wieku. Państw. Wyż. Szkoła Zaw. w Nowym Sączu, Nowy Sącz, ss. 80) odłowiono w Białce jedynie 4 osobniki brzanki (na stanowiskach w Nowej Białej i Krempachach). Późniejszy, aktualny stan tej populacji nie jest znany, ponieważ od tego czasu nie wykonano kolejnych, kompleksowych badań ichtiofauny Białki. Niemniej, odłowy wykonane w 4 punktach: Dębno, Krempachy, Rez. Przełom Białki i Jurgów, w październiku 2012 r. nie przyniosły pozytywnych rezultatów, i brzanka nie została odłowiona. Według opinii Polskiego Związku Wędkarskiego (L. Augustyn, inf. ustna) po napełnieniu Zbiornika Czorsztyńskiego, wskutek czego Białka utraciła połączenie z Dunajcem, brzanka stopniowo zanikła w tej rzece.

Nie można jednak wykluczyć, że brzanka może wciąż jeszcze występować w Białce lub jej dopływach, ale w takim przypadku, zapewne jest skrajnie nieliczna. **Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy, włączając obserwacje i odłowy przeprowadzone w roku 2012, brzanka powinna być określona jako gatunek nie wykazywany aktualnie, nie będący przedmiotem ochrony, ale ze względu na jego zanik w obszarze od momentu wejścia w życie dyrektywy siedliskowej, należy ten fakt odnotować w SFD przez wpisanie znaku „x” w kolumnie „NP”.**

Obecny stan środowiska rzecznej Białki (czyli morfologia koryta rzeki i jakość wody) nie odbiega od stanu w latach 1960. i 1990. i dlatego nie ma podstaw do stwierdzenia, że siedliska istniejące w tej rzece stały się nieodpowiednie dla brzanki. Bariera, którą stanowi Zbiornik Czorsztyński nie jest duża: odległość pomiędzy przyujściowymi odcinkami koryt Białki i Dunajca nie przekracza 1200 m, a w okresach kiedy poziom piętrzenia zbiornika jest obniżony może ulegać znacznemu zmniejszeniu, a być może nawet, teoretycznie dochodzić do odtworzenia

połączenia obu rzek. Ponieważ takie wydarzenia umożliwiłyby rekolonizację obszaru dawnego zasięgu rozerwanego przez zbiornik zaporowy, to jest prawdopodobne że brzanka może w przyszłości odtworzyć populację w Białce. Wobec tego, że ten gatunek utracił w drugiej połowie XX wieku znaczną część swojego zasięgu na skutek regulacji rzek karpackich i budowy zbiorników, zgodnie z zasadą przezorności należy zapewnić mu tą możliwość poprzez zachowanie odpowiadających mu warunków siedliskowych w Białce.

Miarą jakości środowiska brzanki jest stopień antropogenicznej modyfikacji (1) morfologii koryta rzeki (określanej zgodnie z normami PN-EN 14614:2008 – Wytyczne do oceny hydromorfologicznych cech rzek, i PN-EN 15843:2010 – Wytyczne do określania stopnia modyfikacji hydromorfologii rzek) oraz (2) fizykochemicznych parametrów wody. Dlatego ochrona siedlisk brzanki w praktyce oznacza ograniczanie lub całkowite zaniechanie ingerencji hydrotechnicznych i pobierania kruszywa z rzeki, oraz usuwanie źródeł zanieczyszczenia wody. Osiągnięcie tego przy okazji realizacji działań ochronnych dotyczących innych przedmiotów ochrony w obszarze PLH120024 zwiększy prawdopodobieństwo zachowania w Białce populacji brzanki (jeśli ta populacja wciąż istnieje), lub jej odtworzenia w przyszłości (jeśli nastąpią sprzyjające okoliczności, a rzeczywiście całkowicie zanikła w ciągu ostatniej dekady). W szczególności, ważne jest wykluczenie tworzenia kolejnych barier migracyjnych oraz doprowadzenie do udrażniania barier istniejących (takich jak próg na Białce, poniżej mostu Dębno–Frydman): należy mieć przy tym na uwadze znaczenie zapewnienia naturalnego przebiegu transportu przez rzekę substratu dennego dla tych przedmiotów ochrony, które są związane z kamieńcami, bowiem sztuczna bariera ograniczająca możliwość migracji organizmów zaburza bądź przerywa również transport rumowiska formującego kamieńce, a tym samym wywiera niekorzystny wpływ na bieżący stan i dalsze istnienie tego siedliska.

Potencjalnymi zagrożeniami dla tego gatunku w Białce, o ile ponownie zasiedli ten potok, mogą być: bariery migracyjne, przez które ryba ta

tylko w wyjątkowych okolicznościach może się przedostać, co powoduje izolację populacji brzanki i przyczynia się do stopniowego wymierania osobników gatunku. A także wzrastające zanieczyszczenie rzeki, zwłaszcza w okresie niżówek, jak również prace w korycie w ramach ochrony przeciwpowodziowej, prowadzące do zmiany struktury dna i utratę miejsc odpowiednich do żerowania, schronienia i tarła. Zaproponowane działania ochronne dla przedmiotów ochrony w obszarze (siedlisk przyrodniczych) skierowane są zarazem na zachowanie odpowiedniego siedliska dla tej ryby. Nie proponuje się natomiast zasilania populacji osobnikami hodowanymi w niewoli, gdyż de facto, Białka stanowi marginalny pod względem warunków siedliskowych brzanki rodzaj ciek, a po odcięciu od populacji z Dunajca przez zalew, wymagałaby stałego zasilania osobnikami hodowanymi.

Fot. Brzanka (fot. P. Sobieszczyk)

1193 Kumak górski *Bombina variegata*

Charakterystyka gatunku: Niewielki płaz bezogonowy, występuje jedynie w górach. Gatunek ciepłolubny, wykorzystujący do rozrodu niewielkie, nasłonecznione zbiorniki wodne, zwykle nieco zamulone. Kryjówkami dla osobników tego gatunku są mikrosiedliska w zbiorowiskach leśnych i zaroślowych.

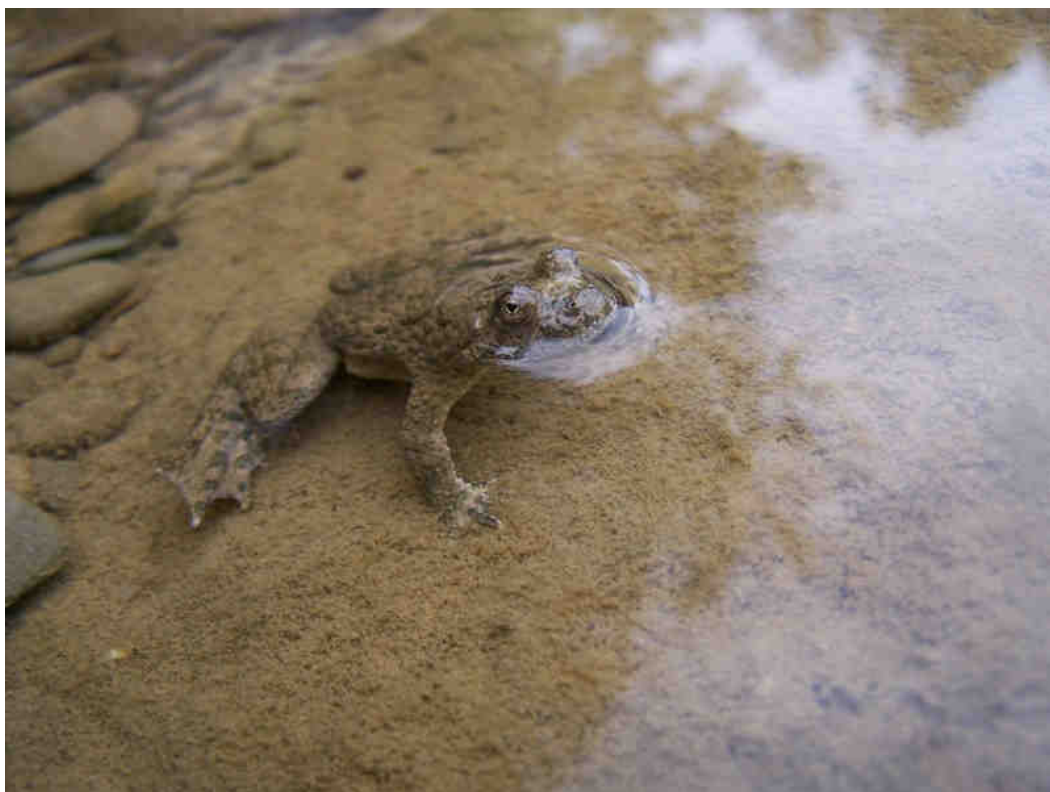
Gatunek w obszarze: W 2012 r. stwierdzono obecność gatunku na całej długości obszaru, głównie w rozlewiskach potoku, a także na drogach gruntowych. Za stanowisko w tym przypadku uznano cały obszar, gdyż miejsca stwierdzenia gatunku i siedliska odpowiednie dla niego tworzą jedną całość; nie ma więc podstaw, aby rozdzielać populację na poszczególne stanowiska. Wskazania ochronne muszą odnosić się do poligonów obejmujących potencjalne i rzeczywiste siedliska gatunku.

Ranga obszaru: Stan kumaka w obszarze nie był badany w ramach monitoringu GIOŚ, w latach 2006-2011.

Występuje na całym terenie Podhala i Spisza, gdzie przeważnie jest nieliczny (obserwacje pojedynczych osobników); liczniej stwierdzany tylko w enklawach, gdzie siedliska mają odpowiedni dla niego charakter. Dolina Białki stanowi istotny korytarz ekologiczny, łączący Tatry z Górcami i sąsiadującymi pasmami górskimi, możliwy do wykorzystania także przez kumaka.

Stan ochrony: Gatunek ma stosunkowo korzystne warunki siedliskowe na obszarze Dolina Białki – dużo potencjalnych miejsc rozrodu, jak rozlewiska, odcięte koryta, zastoiska wody wzdłuż koryta, a także nietrwałe zbiorniki wodne pochodzenia antropogenicznego, jak kałuże i koleiny. Paradoksalnie, poruszanie się na obszarze ciężkich pojazdów (np. ciągników), złobiących zagłębienia w gruncie, sprzyja ochronie tego gatunku (choć z drugiej strony może być jednym z czynników śmiertelności). Obszar obejmuje również siedliska ważne dla życia kumaka w lądowej fazie życia (urozmaicona struktura siedlisk lądowych daje liczne możliwości ukrycia się). Teren jest stosunkowo zwarty, choć mający kształt wąskiego, wydłużonego pasa, tylko w kilku miejscach (przejazdy przez mosty) przecięty asfaltowymi drogami.

Zagrożenia: Czynnikiem niekorzystnie wpływającym na stan siedlisk gatunku jest odwadnianie terenu, lub drastyczna zmiana charakteru siedlisk lądowych, a także zanieczyszczenia wody. Dlatego utrzymanie aktualnego stanu kompleksu siedlisk nadrzecznych sprzyja zachowaniu gatunku.

Działania ochronne obejmują utrzymanie miejsc rozrodu, a więc m. in. dużych kałuż, trwale wypełnionych wodą. W przypadku prac zmierzających do utwardzenia leśnych dróg gruntowych, należy wykonać na poboczach (między drogą a Białką) zagłębienia terenu, gdzie stagnowałaby woda i możliwy był rozród tego gatunku. Powinny one mieć głębokość 30-50 cm i leżeć w odległości 200-300 m od siebie, w miejscach prześwietlonych, gdzie do dna lasu dociera duża ilość światła. Mimo, że aktualnie trudno jest jednoznacznie powiązać stan sanitarny wód Białki z ich oddziaływaniem na ten gatunek, to generalnie, im lepsza jakość wody, tym lepsze warunki siedliskowe dla kumaków. Dlatego jednym z zasadniczych zadań w celu poprawy stanu siedliska, w ciągu najbliższych kilku lat jest ukończenie prac nad kanalizacją miejscowości leżących w zlewni Białki i budowa stosownych oczyszczalni.

Fot. Kumak górski

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod przedmiotu ochrony	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220	3220 -1, Białka	Powierzchnia a siedliska	Pow. zajęta	FV	FV	FV	Gatunki inwazyjne mimo, że obecne, nie stanowią na razie istotnego zagrożenia i nie wpływają na obniżenie oceny stanu ochrony całego siedliska
			Struktura i funkcje	Gatunki ekspansywne	U1	FV		
				Obce gatunki inwazyjne	U1	U1		
				Szerokość kamieńców	FV	FV		
				Pokrycie przez roślinność zielną	FV	FV		
				Wysokość warstwy zielnej	FV	FV		
				Gatunki krzewów	FV	FV		
				Zwarcie krzewów	FV	FV		
				Udział gatunków drzewiastych	FV	FV		
Obecność kompleksu siedlisk	FV	FV						
Perspektywy ochrony		FV	FV					
Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220	3220-2, Jurgów	Powierzchnia a siedliska	Pow. zajęta	FV	FV	U1	Ochrona mostu będzie wymagała powtarzających się ingerencji w siedlisku 3220 ciężkiego sprzętu i powodowała mechaniczne zniszczenia siedliska
			Struktura i funkcje	Gatunki ekspansywne	FV	FV		
				Obce gatunki inwazyjne	FV	FV		
				Szerokość kamieńców	FV	U1		
				Pokrycie przez roślinność zielną	FV	FV		
				Wysokość warstwy zielnej	FV	FV		
				Gatunki krzewów	FV	FV		
				Zwarcie krzewów	FV	FV		
Udział gatunków drzewiastych	FV	FV						

				Obecność kompleksu siedlisk	FV	U1		
			Perspektywy ochrony		FV	U1		
Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220	3220-3, Bukowina Tatrzańska	Powierzchnia a siedliska	Pow. zajęta	FV	U1	U1	Ochrona mostu będzie wymagała powtarzających się ingerencji w siedlisku 3220 ciężkiego sprzętu i powodowała mechaniczne zniszczenia siedliska
			Struktura i funkcje	Gatunki ekspansywne	FV	FV		
				Obce gatunki inwazyjne	FV	FV		
				Szerokość kamieńców	FV	FV		
				Pokrycie przez roślinność zielną	FV	FV		
				Wysokość warstwy zielnej	FV	FV		
				Gatunki krzewów	FV	FV		
				Zwarcie krzewów	FV	FV		
				Udział gatunków drzewiastych	FV	FV		
Obecność kompleksu siedlisk	FV	FV						
Perspektywy ochrony		FV	U1					
Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220	3220-4, Nowa Biała – poniżej rezerwatu-elektrownia	Powierzchnia a siedliska	Pow. zajęta	FV	U1	U1	Ochrona elektrowni i ujęcia wody na prawym brzegu będzie wymagała powtarzających się ingerencji w siedlisku 3220 ciężkiego sprzętu i powodowała mechaniczne zniszczenia siedliska
			Struktura i funkcje	Gatunki ekspansywne	FV	FV		
				Obce gatunki inwazyjne	FV	FV		
				Szerokość kamieńców	FV	FV		
				Pokrycie przez roślinność zielną	FV	FV		
				Wysokość warstwy zielnej	FV	FV		
				Gatunki krzewów	FV	FV		
				Zwarcie krzewów	FV	FV		
				Udział gatunków drzewiastych	FV	FV		
Obecność kompleksu siedlisk	FV	FV						
Perspektywy ochrony		FV	U1					
Pionierska roślinność na kamieńcach	3220	3220-5, Nowa Biała - most	Powierzchnia a siedliska	Pow. zajęta	FV	FV	U1	Ochrona mostu będzie wymagała powtarzających się
			Struktura	Gatunki ekspansywne	FV	FV		

górskich potoków			i funkcje	Obce gatunki inwazyjne	FV	FV		ingerencji w siedlisku 3220 ciężkiego sprzętu i powodowała mechaniczne zniszczenia siedliska
				Szerokość kamieńców	FV	FV		
				Pokrycie przez roślinność zielną	FV	FV		
				Wysokość warstwy zielnej	FV	FV		
				Gatunki krzewów	FV	FV		
				Zwarcie krzewów	FV	FV		
				Udział gatunków drzewiastych	FV	FV		
				Obecność kompleksu siedlisk	FV	FV		
Perspektywy ochrony		FV	U1					
Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220	3220-6, Dębno - most	Powierzchni a siedliska	Pow. zajęta	FV	FV	U1	Ochrona mostu będzie wymagała powtarzających się ingerencji w siedlisku 3220 ciężkiego sprzętu i powodowała mechaniczne zniszczenia siedliska
			Struktura i funkcje	Gatunki ekspansywne	FV	FV		
				Obce gatunki inwazyjne	FV	FV		
				Szerokość kamieńców	FV	FV		
				Pokrycie przez roślinność zielną	FV	FV		
				Wysokość warstwy zielnej	FV	FV		
				Gatunki krzewów	FV	FV		
				Zwarcie krzewów	FV	FV		
				Udział gatunków drzewiastych	FV	FV		
Obecność kompleksu siedlisk	FV	FV						
Perspektywy ochrony		FV	U1					
Zarośla wrześniowe na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część z przewagą wrześni)	3230	3230-1, Rzeka Białka	Powierzchni a siedliska		FV	FV	FV	Zarośla mimo, że zmieniają swoje położenie w czasie, co wynika z szybkiego wzrostu krzewów wrześni i krótkotrwałego czasu jej życia, nie są obecnie zagrożone w obszarze
			Struktura i funkcje	Gatunki krzewów	FV	FV		
				Wysokość krzewów	FV	FV		
				Zwarcie krzewów	FV	FV		
				Struktura przestrzenna płatów	FV	FV		
				Udział gatunków drzewiastych	FV	FV		
Gatunki ekspansywne	FV	FV						

				Odnowienie krzewów	FV	FV		
				Szerokość kamieńców	FV	FV		
				Obce gatunki inwazyjne	FV	FV		
				Obecność kompleksu siedlisk	FV	FV		
			Perspektywy ochrony		FV	FV		
Zarośla wierzbowe na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część z przewagą wierzby)	3240	3240-1, Rzeka Białka	Powierzchni a siedliska		FV	FV	FV	Zarośla dzięki szybkiemu wzrostowi krzewów wierzby siwej i łatwemu odnawianiu się jak również dużej, potencjalnej powierzchni siedliska, nie są obecnie zagrożone w obszarze
			Struktura i funkcje	Gatunki krzewów	FV	FV		
				Wysokość krzewów	FV	FV		
				Zwarcie krzewów	FV	FV		
				Struktura przestrzenna płatów	FV	FV		
				Udział gatunków drzewiastych	FV	FV		
				Odnowienie wierzby	FV	FV		
				Gatunki ekspansywne	FV	FV		
				Obce gatunki inwazyjne	FV	FV		
Obecność kompleksu siedlisk	FV	FV						
Perspektywy ochrony		FV	FV					
Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	6210	6210-s1, Obłazowa	Powierzchni a siedliska		FV	FV	U1	Silna presja na nielegalną penetrację siedliska, brak możliwości poprawy tego stanu; szybko zachodzące procesy sukcesji
			Struktura i funkcje	Gat. charakterystyczne	FV	FV		
				Gat. Obce, inwazyjne	FV	FV		
				Gatunki ekspansywne	FV	FV		
				Ekspansja krzewów i drzew	FV	U1		
				Liczba gat. storczykowatych	U2	U2		
			Zachowanie strefy ekotonowej	FV	FV			
Perspektywy ochrony		U1	U1					
Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-</i>	6210	6210-s2, Kramnica	Powierzchni a siedliska		FV	FV	U1	Silna presja na nielegalną penetrację siedliska, brak możliwości poprawy
			Struktura i	Gat. charakterystyczne	FV	FV		

<i>Brometea</i>			funkcje	Gat. Obce, inwazyjne	FV	FV		tego stanu; szybko zachodzące procesy sukcesji
				Gatunki ekspansywne	FV	FV		
				Ekspansja krzewów i drzew	FV	U1		
				Liczba gat. storczykowatych	U1	U2		
				Zachowanie strefy ekotonowej	FV	FV		
			Perspektywy ochrony		U1	U1		
Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	6520	6520-1, Jurgów	Powierzchni a siedliska		U1	U1	U1	Niewielki areał i brak warunków środowiskowych do zwiększenia powierzchni, decydują o marginalnym znaczeniu obszaru dla tego siedliska
			Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów	U1	U1		
				Gatunki charakterystyczne	FV	FV		
				Gatunki dominujące	XX	FV		
				Gatunki obce, inwazyjne	XX	FV		
				Gatunki ekspansywne	XX	FV		
				Ekspansja drzew i krzewów	XX	U1		
				Strefa ekotonowa	XX	FV		
Wojłok	XX	FV						
Perspektywy ochrony		XX	FV					
Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	6520	6520-2, Brzegi	Powierzchni a siedliska		U1	FV	FV	Łąki stanowią część większego kompleksu, z którego większość jest poza obszarem. Sposób użytkowania jest taki jak w obszarze
			Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów	FV	FV		
				Gatunki charakterystyczne	FV	FV		
				Gatunki dominujące	XX	FV		
				Gatunki obce, inwazyjne	XX	FV		
				Gatunki ekspansywne	XX	FV		
				Ekspansja drzew i krzewów	XX	U1		
				Strefa ekotonowa	XX	FV		
Wojłok	XX	FV						
Perspektywy ochrony		XX	FV					
Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-</i>	6520	6520-3, Białka	Powierzchni a siedliska		U1	U1	U1	Skrawki łąk na obrzeżach rezerwatu, nie mające większego znaczenia, choć pozostające w kontakcie
			Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów	U1	FV		
				Gatunki charakterystyczne	FV	FV		

<i>Trisetion</i>)				Gatunki dominujące	XX	FV		z otaczającymi je kompleksami łąk poza obszarem
				Gatunki obce, inwazyjne	XX	FV		
				Gatunki ekspansywne	XX	FV		
				Ekspansja drzew i krzewów	XX	U1		
				Strefa ekotonowa	XX	FV		
				Wojłok	XX	U1		
Perspektywy ochrony		XX	FV					
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae i olsy źródłiskowe)	91E0	91E0-1, Dolina Białki	Powierzchni a siedliska		FV	FV	U1	Oceny wskaźników wynikają z metodyki GIOŚ, choć wobec specyfiki obszaru należałoby je zmodyfikować. Proponuje się uznać, że z wyjątkiem obcych gatunków, inne wskaźniki odpowiadają wartościom referencyjnym, patrz: punkt charakterystyka łągów
			Struktura i funkcje	Gat. charakterystyczne	FV	FV		
				Gat. dominujące	FV	FV		
				Gat. obce w drzewostanie	FV	FV		
				Gat. obce, inwazyjne w runie	U1	U1		
				Gat. ekspansywne	FV	FV		
				Martwe drewno	XX	FV		
				Martwe drewno wielkowymiarowe	XX	U1		
				Naturalność koryta	FV	FV		
				Reżim wodny	FV	FV		
				Wiek drzewostanu	XX	U2		
				Pionowa struktura	FV	FV		
				Naturalne odnowienie	FV	FV		
				Zniszczenia związane z pozyskaniem drewna	FV	FV		
			Inne zniekształcenia	XX	U1			
Stan gatunków kluczowych	FV	FV						
Perspektywy ochrony		FV	FV					
Kumak górski	1193	1193-1, Cały obszar - Dolina Białki	Parametry populacji	Liczba zbiorników, w których stwierdzono rozród gatunku	XX	FV	FV	Mimo braku bezpośredniego przełożenia stanu sanitarnego wód na stan siedliska kumaka, wskaźnik „stan czystości wód” jest istotny dla oceny stanu całości ekosystemu
				Liczba zbiorników, w których stwierdzono obecność gatunku	XX	FV		
			Parametry siedliska gatunku	Liczba wszystkich zbiorników	XX	FV		
				Liczba zbiorników stałych	XX	FV		

			Stan czystości wody	XX	U1		
		Szanse zachowania gatunku		XX	FV		

Ocena stanu wszystkich siedlisk została przeprowadzona w trakcie prac terenowych – inwentaryzacji siedlisk na całej długości obszaru – od jego południowych granic do zalewu Czorsztyńskiego.

Brak podstaw, aby wyznaczać odrębne stanowiska dla płatów siedlisk przenikających się wzajemnie lub oddalonych od siebie nie więcej niż najwyżej kilkaset metrów, gdyż pozostają one w łączności funkcjonalnej ze sobą, a w przypadku siedliska 3220 są 1 płatem tego samego siedliska. Nie zaobserwowano też, aby na badanym odcinku rzeki siedliska różniły się między sobą stanem ochrony. Dlatego uznano, że każde z nich posiada 1 stanowisko, złożone z 1 lub wielu odrębnych płatów. Wyjątkiem jest siedlisko 3220, dla którego wyznaczono odcinki, gdzie jego struktura jest zaburzona i będzie w przyszłości podlegała okresowym zaburzeniom w wyniku prac zabezpieczających mosty, elektrownie i ujęcie wody przed powodzią.

Do oceny stanu siedlisk użyto wskaźników monitoringu GIOŚ, nie stosując jednak pełnej metodyki monitoringu. Przedstawiona ocena wskaźników jest średnią oceną wyciągniętą na podstawie obserwacji w terenie, z uwzględnieniem częstości zaobserwowanych odstępstw od stanu właściwego. Także zakresy wartości poszczególnych wskaźników zostały przyjęte zgodnie z metodyką GIOŚ i stanowią uzasadnienie podanych ocen. Waloryzacja wskaźników jest dostępna w publikacjach z lat 2010 i 2012 „Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny” pod red. W. Mroza, tomy I-III i „Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny” pod red. M. Makomaskiej -Juchiewicz, tom III.

Jedno- lub najwyżej kilkukrotne zaobserwowane odstępstwo od stanu FV dla wskaźnika, pozwalało na ocenę FV w obszarze. Jeśli jednak zjawisko powtarzało się często, na więcej niż ok. 40% obserwowanych miejscach, powodowało obniżenie oceny dla obszaru. Podane w tabeli oceny wskaźników z okresu poprzedniego pochodzą z monitoringu GIOŚ z lat 2006-2011.

Oceny stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Dolina Białki

Przedmiot ochrony	Ocena dla obszaru Natura 2000 Dolina Białki
3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	FV
3230 Zarośla wrześniowe na kamieńcach i zwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część z przewagą wrześni)	FV
3240 Zarośla wierzbowe na kamieńcach i zwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część z przewagą wierzby)	FV
6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	U1
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	U1
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe)	U1
1193 Kumak górski	FV

4. Analiza zagrożeń

Lokalizacja zagrożeń por. mapa – zał. 5.

Lp.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
1	3220 Pionierska rośliność na kamieńcach górskich potoków	3220-1, Białka	C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru – nielegalny pobór (niszczenie struktury dna) J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych – Działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej (umocnienia brzegów, prostowanie koryta, wyrównywanie i utwardzanie kamieńców) i zabezpieczenia mostu – (zmiana struktury kamieńców, niszczenie mechaniczne roślinności nadbrzeżnej w trakcie wykonywania prac). K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych (konkurencja o miejsce, składniki odżywcze i światło z gatunkami rodzimymi – typowymi dla siedliska)	H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych – ścieki, odpadki itp. J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych - plany regulacji rzeki, niezgodne z dobrą praktyką regulacji rzek i potoków górskich*
2	3220 Pionierska rośliność na kamieńcach górskich potoków	3220-2, Jurgów	J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych – Działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej (umocnienia brzegów, prostowanie koryta, wyrównywanie i utwardzanie kamieńców) i zabezpieczenia mostu (zmiana struktury kamieńców, niszczenie mechaniczne roślinności nadbrzeżnej w trakcie wykonywania prac.) K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych (konkurencja o miejsce, składniki odżywcze i światło z gatunkami rodzimymi – typowymi dla siedliska)	J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych - plany regulacji rzeki, niezgodne z dobrą praktyką regulacji rzek i potoków górskich* K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych – rozprzestrzenianie się gatunków
3	3220 Pionierska rośliność na kamieńcach	3220-3, Bukowina Tatrzańska	J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych – Działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej (umocnienia	J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych - plany regulacji rzeki, niezgodne z dobrą praktyką regulacji rzek i potoków

	górskich potoków		brzegów, prostowanie koryta, wyrównywanie i utwardzanie kamieńców) i zabezpieczenia mostu - zmiana struktury kamieńców, niszczenie mechaniczne roślinności nadbrzeżnej w trakcie wykonywania prac.	górskich* K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych – rozprzestrzenianie się gatunków
4	3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220-4, Nowa Biała – poniżej rezerwatu, elektrownia	J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych – Działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej (umocnienia brzegów, prostowanie koryta, wyrównywanie i utwardzanie kamieńców) i zabezpieczenia mostu - zmiana struktury kamieńców, niszczenie mechaniczne roślinności nadbrzeżnej w trakcie wykonywania prac.	J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych - plany regulacji rzeki, niezgodne z dobrą praktyką regulacji rzek i potoków górskich* K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych – rozprzestrzenianie się gatunków
5	3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220-5, Nowa Biała Most	J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych – Działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej (umocnienia brzegów, prostowanie koryta, wyrównywanie i utwardzanie kamieńców) i zabezpieczenia mostu - zmiana struktury kamieńców, niszczenie mechaniczne roślinności nadbrzeżnej w trakcie wykonywania prac.	J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych - plany regulacji rzeki, niezgodne z dobrą praktyką regulacji rzek i potoków górskich* K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych – rozprzestrzenianie się gatunków
6	3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220-6, Dębno	J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych – Działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej (umocnienia brzegów, prostowanie koryta, wyrównywanie i utwardzanie kamieńców) i zabezpieczenia mostu - zmiana struktury kamieńców, niszczenie mechaniczne roślinności nadbrzeżnej w trakcie wykonywania prac. K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych (konkurencja o miejsce, składniki odżywcze i światło z gatunkami rodzimymi – typowymi dla siedliska)	J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych - plany regulacji rzeki, niezgodne z dobrą praktyką regulacji rzek i potoków górskich* K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych – rozprzestrzenianie się gatunków
7	3230 Zarośla wrześniowe na kamieńcach	3230-1, Białka		J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych – Działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej (umocnienia brzegów,

	i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część z przewagą wrześni)			prostowanie koryta, wyrównywanie i utwardzanie kamieńców) i zabezpieczenia mostu - niszczenie mechaniczne roślinności nadbrzeżnej w trakcie wykonywania prac. Tylko lokalnie – w okolicach mostów - ochrony przeciwpowodziowej i zabezpieczenia mostu K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych
8	3240 Zarośla wierzbowe na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część z przewagą wierzby)	3240-1, Białka	J02.03 Regulowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych – Działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej (umocnienia brzegów, prostowanie koryta, wyrównywanie i utwardzanie kamieńców) i zabezpieczenia mostu (zmiana struktury kamieńców, niszczenie mechaniczne roślinności nadbrzeżnej w trakcie wykonywania prac.) K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych (konkurencja o miejsce, składniki odżywcze i światło z gatunkami rodzimymi – typowymi dla siedliska)	K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych - Dalsza ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych
9	6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	6210-s1, Obłazowa	G01.04. Nielegalna wspinaczka skałkowa (zmiana struktury siedliska, powstawanie agregacji gatunków, wkraczanie nalotu, zamiana na siedliska zaroślowe i leśne; wspinaczka powoduje mechaniczne niszczenie roślinności na drodze przejść) K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja naturalna	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe gruntowe drogi leśne – Ew. udostępnienie turystyczne – zniszczenie części areálu siedliska
10	6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	6210-s2, Kramnica	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja naturalna Nielegalna wspinaczka skałkowa (zmiana struktury siedliska, powstawanie agregacji gatunków, wkraczanie nalotu, zamiana na siedliska zaroślowe i leśne; wspinaczka powoduje mechaniczne niszczenie roślinności na drodze przejść)	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe gruntowe drogi leśne - Udostępnienie turystyczne – zniszczenie części areálu siedliska

11	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	6520-1, Jurgów	A03.03 Zaniechanie, brak koszenia K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja naturalna (zmiana struktury siedliska, powstawanie agregacji gatunków, wkraczanie nalotu, zamiana na siedliska zaroślowe i leśne)	Zmiana sposobu użytkowania gruntów – A02 zmiana sposobu uprawy - zamiana na pola, B01 zalesienie terenów otwartych, E01.04 inne typy zabudowy – zamiana na działki budowlane
12	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	6520-2, Brzegi	A03.03 Zaniechanie, brak koszenia K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja naturalna K0201 – zmiana składu gatunkowego K0202 – nagromadzenie materii organicznej (zmiana struktury siedliska, powstawanie agregacji gatunków, wkraczanie nalotu, zamiana na siedliska zaroślowe i leśne)	Zmiana sposobu użytkowania gruntów – A02 zmiana sposobu uprawy - zamiana na pola, B01 zalesienie terenów otwartych, E01.04 inne typy zabudowy – zamiana na działki budowlane
13	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	6520-3, Białka	A03.03 Zaniechanie, brak koszenia K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja naturalna K0201 – zmiana składu gatunkowego K0202 – nagromadzenie materii organicznej (zmiana struktury siedliska, powstawanie agregacji gatunków, wkraczanie nalotu, zamiana na siedliska zaroślowe i leśne)	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja naturalna – proces obserwowany aktualnie, prawdopodobnie będzie też trwał nadal
13	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae</i> i olsy źródliskowe)	91E0-1, Białka	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew - Tradycyjny sposób gospodarowania – usuwanie martwego drewna (grubizny) z lasu zwykle po wiatrołomach lub powodzi (zanikanie siedlisk odpowiednich dla organizmów, głównie bezkręgowców i roślin niższych, co wpływa na ubożenie ekosystemu i upośledza naturalne procesy)	B02.02 Wycinka lasu B02.01.02 odnawianie lasu po wycince (drzewa nierodzime) - odnowienie gatunkami niezgodnymi z siedliskiem K04.01 Konkurencja - Zwiększenie areалу zajętego przez gatunki obce, w tym gatunki w drzewostanie (np. klon jesionolistny)
14	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i	patrz punkty z inwentaryzacji gatunków obcych wg. mapy	K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych (konkurencja o miejsce, składniki odżywcze i światło z gatunkami rodzimymi)	K04.01 Konkurencja - Ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych - Zwiększenie areálu zajętego przez gatunki obce

	jesionowe (Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae i olsy źródliskowe)				
15	1193 Kumak górski	1193-1, Białka obszar	cały	H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych – ścieki, odpadki itp. (pogorszenie jakości wody – środowiska życia gatunku)	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe gruntowe drogi leśne - Utwardzanie dróg leśnych bez tworzenia zastępczych zbiorników wodnych

Wskazane zagrożenia dotyczą elementów oddziałujących negatywnie na stan siedlisk gatunków lub zaburzają strukturę i funkcję siedlisk przyrodniczych, oddziałując na cechy ujęte w dobranych wskaźnikach stanu siedliska, wymienionych w p. 3 (moduł B) . W nawiasach podano sposób oddziaływania wymienionego zagrożenia. Najistotniejsze zagrożenia zostały opisane w części opisowej, p. 2.6.1;

* Bojarski A., Jeleński J., Jelonek M., Litewka T., Wyżga B. 2005. Zasady dobrej praktyki w utrzymaniu rzek i potoków górskich. Ministerstwo Środowiska, Warszawa: 1-138.

5. Cele działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220-1, Białka	FV	Utrzymanie aktualnego stanu ochrony – zachowanie naturalnego charakteru koryta na 80% powierzchni siedliska,	Okres obowiązywania PZO
	3220-2, Jurgów	U1	Utrzymanie aktualnego stanu ochrony	Okres obowiązywania PZO
	3220-3, Bukowina Tatrzańska	U1	Utrzymanie aktualnego stanu ochrony	Okres obowiązywania PZO
	3220-4, Nowa Białka – poniżej rezerwatu, elektrownia	U1	Utrzymanie aktualnego stanu ochrony	Okres obowiązywania PZO
	3220-5, Nowa Białka Most	U1	Utrzymanie aktualnego stanu ochrony-;	Okres obowiązywania PZO
	3220-6, Dębno	U1	Utrzymanie aktualnego stanu ochrony-	Okres obowiązywania PZO
3230 Zarośla wrześniowe na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część z przewagą wrześni)	3230-1, Białka	FV	Utrzymanie aktualnego stanu ochrony - zachowanie naturalnego charakteru koryta	Okres obowiązywania PZO
3240 Zarośla wierzbowe na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> część z przewagą wierzby)	3240-1, Białka	FV	Utrzymanie aktualnego stanu ochrony- zachowanie naturalnego charakteru koryta	Okres obowiązywania PZO
6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	6210-1, Obłazowa	U1	Poprawa stanu ochrony- poprawa warunków świetlnych siedliska -uzyskanie zwarcia krzewów nie większego niż 25%	3. rok obowiązywania PZO
	6210-2, Kramnica	U1	Poprawa stanu ochrony - poprawa warunków świetlnych siedliska- uzyskanie zwarcia krzewów nie większego niż 25%	3. rok obowiązywania PZO

6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	6520-1, Jurgów	U1	Poprawa stanu ochrony- przywrócenie tradycyjnego użytkowania, poprawa wskaźników struktury i funkcji siedliska	4. rok obowiązywania PZO
	6520-2, Brzegi	FV	Utrzymanie aktualnego stanu ochrony – kontynuacja tradycyjnego użytkowania	Okres obowiązywania PZO
	6520-3, Białka	U1	Poprawa stanu ochrony- przywrócenie tradycyjnego użytkowania, poprawa wskaźników struktury i funkcji siedliska	4. rok obowiązywania PZO
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe)	91E0-1, Białka	U1	Utrzymanie aktualnego stanu ochrony – ochrona bierna	Okres obowiązywania PZO
1193 Kumak górski	1193-1, Białka	FV	Utrzymanie aktualnego stanu ochrony populacji/poprawa warunków siedliskowych – stanu czystości wód	5. rok obowiązywania PZO

Zgodnie z wymogami Dyrektywy Siedliskowej można utrzymać aktualny stan ochrony przedmiotu ochrony lub podjąć działania w celu jego poprawy. W przypadku siedlisk naturalnych, gdy stan ochrony jest oceniony jako stan właściwy, nie ma potrzeby wytyczania dodatkowych celów i podejmowania działań, gdyż zasadniczo wystarczającą, skuteczną formą ochrony jest ochrona bierna. W przypadku siedlisk półnaturalnych (ocenionych na FV) konieczne jest kontynuowanie dotychczasowego sposobu gospodarowania, co może być też uznane za działanie ochronne.

Poprawa stanu ochrony siedliska 3220 nie jest możliwa na wskazanych odcinkach (o ocenie stanu zachowania U1) bez podważenia celowości wykonania i odnawiania istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej. Działanie takie, jako zagrażające bezpieczeństwu publicznemu, nie uzyska też aprobaty mieszkańców. W związku z tym, na wybranych odcinkach, stanowiących łącznie ok. 20% powierzchni siedliska, nie proponuje się poprawy stanu ochrony, lecz jego utrzymanie na aktualnym poziomie, co jednak nie rzutuje na stan ochrony siedliska na poziomie całego obszaru Natura 2000. Pozostała część siedliska została oceniona jako stan FV (dla niej także zaleca się utrzymanie aktualnego stanu ochrony).

Natomiast siedliska 6210 i 6520, jako siedliska półnaturalne, uzależnione od tradycyjnego użytkowania, proponowane są do poprawy stanu ochrony z oceny U1 na FV. Zostały w tym celu wskazane stosowne działania ochronne, tj. przywrócenie tradycyjnej gospodarki łąkarskiej oraz – dla 6210 – usuwanie krzewów i drzew oceniających murawy.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Ocena stanu siedliska 91E0 wynika w dużej mierze ze specyfiki regionu oraz tradycyjnej gospodarki; wobec własności prywatnej lasu i zwyczajowo prowadzonej gospodarki przez właścicieli gruntów, aktualnie zmiana podejścia do problemu pozostawiania martwego drewna - grubizny w lesie jest prawdopodobnie niemożliwa bez wdrożenia programów leśnośrodowiskowych. Z drugiej strony, specyfika siedlisk górskich ogranicza możliwości osiągnięcia zarówno wieku drzewostanu jak i wymiarów, określonych jako średnia dla wszystkich łągów w kraju. Ponadto, w siedlisku pozostawiana jest stosunkowo duża ilość drewna o mniejszych gabarytach, które stanowi pewną rekompensatę pod względem ekologicznym. W związku ze specyfiką łągów w regionie alpejskim, proponuje się zmianę sposobu oceny wskaźników kardynalnych w tym obszarze, w celu dostosowania do warunków górskich, a nie proponuje się aktualnie poprawy stanu ochrony siedliska 91E0.

W przypadku kumaka górskiego, aktualnie poprawy wymaga stan sanitarny wód Białki, możliwy do osiągnięcia jedynie poprzez skanalizowanie miejscowości i oczyszczanie ścieków.

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

Mapa działań ochronnych: załącznik numer 6.

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
3220, 3230, 3240 Kompleks siedlisk nadrzecznych: pionierska roślinność na kamieńcach, zarośla wrześni i zarośla wierzby siwej na kamieńcach	Nr	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>					
	A 1	Usuwanie gatunków obcych, inwazyjnych	Termin – jesienny (sierpień - październik); główny nacisk na barszcz Sosnowskiego i rdestowiec japoński; usuwanie niecierpka gruczołowatego i nawłoci z uwagi na małą efektywność jest dodatkowe (opis metody usuwania gatunków został zamieszczony pod tabelą)	Wg mapy działań ochronnych – zał. 6: Jurgów- rdestowiec japoński N491956,5 E 20833,5 N492005,0 E 20820,6 N492006,7 E 200817 N492040,5 E 20080,1 N491959,8 E200828,5 Dębno - Barszcz sosnowskiego N 492040,6 E 200759,9	Od I roku obowiązywania planu, kontynuacja w roku następnym w kolejnych - sukcesywnie w miarę pojawiania się nowych stanowisk	0,2-0,3 tys zł/1 ar Areał: Ok. 3 ary rdestowca, poj. os. barszczu	RDOŚ Kraków
	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					

B1	Utrzymanie naturalnych czynników kształtujących siedlisko	Powstrzymanie się przed pracami zmieniającymi warunki hydrotechniczne koryta. Egzekwowanie zakazu poboru żwiru z koryta i wyciąganie konsekwencji wobec osób łamiących zakaz. Niedopuszczenie do zmniejszenia powierzchni siedliska poprzez zasypywanie, zabudowanie itp. działania.	Cały obszar	Okres obowiązywania PZO	0	RZGW, Właściwe miejscowo Urzędy Gmin, właściciele gruntów
Nr	<i>Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych</i>					
C1	Weryfikacja skuteczności usuwania gatunków obcych	Późne lato – jesień w roku następnym po wykonaniu działania – wizja terenowa w okresie kwitnienia gatunków w miejscach przeprowadzenia działania	Jurgów- rdestowiec japoński N491956,5 E 20833,5 N492005,0 E 20820,6 N492006,7 E 200817 N492040,5 E 20080,1 N491959,8 E200828,5 Dębno - Barszcz sosnowskiego N 492040,6 E 200759,9	Od 3. roku PZO, potem co 3 lata	0,3 tys zł	RDOŚ, samorządy

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
6210 Murawy kserotermiczne	Nr	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>					
	A 2	Wycinka drzew i krzewów	Usunięcie krzewów i drzew oceniających i porastających murawy do uzyskania ich zwarcia maksymalnie 20-25%; wykonać prace wczesną wiosną lub późną jesienią; jednorazowo; tarnina, dereń powinny zostać wykarczowane (wyrwane z korzeniami) lub przynajmniej wycięta szyja korzeniowa (lub zaprawiona herbicydem np. randapem); działania powtarzać w miarę potwierdzenia potrzeby w efekcie monitoringu	Wg mapy działań ochronnych – zał. 6: Obłazowa, Kramnica (skały w rezerwacie przyrody), min. 50% pow. siedliska	I i II rok obowiązywania planu, a następnie co 5 lat	3 tys zł za hektar Areał: 1,2 ha	RDOŚ Kraków
	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
	Nr	<i>Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych</i>					
C 2	Weryfikacja skuteczności odkrzaczenia	Wizja terenowa co 3 lata, w celu oceny efektów wykonanego działania A1– ocena stopnia zakrzaczenia terenu murawy – zwarcia i wysokości krzewów	Obłazowa, Kramnica	3. rok PZO, następnie co 3 lata	0,3 tys zł	RDOŚ Kraków	

		oceniających murawę.				

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie							
	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
	B 2	Utrzymanie siedliska (działanie obligatoryjne)	Prowadzenie gospodarki kośnej lub kośno-pastwiskowej. Niedopuszczenie do pogorszenia stanu siedliska i zmiany sposobu użytkowania.	Wg mapy działań ochronnych – zał. 6	Okres obowiązywania PZO	-	Właściciele gruntów
	B 3	Przywrócenie użytkowania kośnego (działanie fakultatywne)	Przywrócić koszenie łąk; raz w roku, w terminie II połowa czerwca – 30 września; ze zbiorem siana; dopuszczone przepasanie po zbiorze siana	Wg mapy działań ochronnych – zał. 6: Jurgów, Brzegi, Obłazowa (wg. mapy – poligony o stanie zachowania U1 i U2)	I rok obowiązywania planu i potem corocznie	0,8 tys zł za hektar Areał ok.2 ha	RDOŚ
	B 4	Koszenie (działanie fakultatywne)	Koszenie łąk; raz w roku, w terminie II połowa czerwca – 30 września; ze zbiorem siana; dopuszczone przepasanie po zbiorze siana	Wg mapy działań ochronnych – zał. 6: Jurgów, Brzegi (poligony o stanie zachowania FV)	I rok obowiązywania planu, i potem corocznie	0,8 tys zł za hektar Areał ok. 5 ha	RDOŚ
B 5	Niedopuszczenie do	Zachowanie gruntów w obecnym użytkowaniu poprzez:	Cały obszar	Okres obowiązywa	0	gminy, RDOŚ	

	zmniejszenia powierzchni siedliska poprzez zmianę sposobu użytkowania oraz lokalizowanie konstrukcji	niedopuszczenie do przekształcania trwałych użytków zielonych w grunty orne lub przeznaczanie ich pod zabudowę, zaniechanie zalesień.		nia PZO		
Nr	<i>Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych</i>					
C3	Weryfikacja skuteczności wprowadzonego koszenia	Wizja terenowa za 3 lata, w celu oceny efektów wykonanego działania – ocena stopnia zakrzaczenia łąki oraz wysokości i rodzaju runi	Jurgów, Brzegi, Obłazowa (wg. mapy – poligony o stanie zachowania U1 i U2)	3. rok PZO,	0,3 tys zł	RDOŚ Kraków

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
91E0 Lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	Nr	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>				
	A3	Usuwanie gatunków obcych, inwazyjnych	Termin – jesienny (sierpień - październik); główny nacisk na barszcz Sosnowskiego i rdestowiec japoński; usuwanie niecierpka gruczołowatego i nawłoci z uwagi na małą efektywność jest dodatkowe.	Wg mapy działań ochronnych – zał. 6: Jurgów- rdestowiec japoński N491956,5 E 20833,5 N492005,0 E	I rok obowiązywania planu, kontynuacja w roku następnym w kolejnych	0,2-0,3 tys zł/1 ar Areał: Ok. 3 ary rdestowca, poj. os. barszczu

		Dotyczy miejsc zlokalizowanych w roku 2012, a następnie w miarę pojawiania się nowych stanowisk	20820,6 N492006,7 E 200817 N492040,5 E 20080,1 N491959,8 E200828,5 Dębno - Barszcz sosnowskiego N 492040,6 E 200759,9	- sukcesywnie w miarę pojawiania się nowych stanowisk		
<i>Nr</i>	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
<i>B6</i>	Pozostawienie martwego drewna w lesie	Cała powierzchnia siedliska w obszarze: Pozostawienie średnio 12 m ³ drewna na 1 ha, na ¼ powierzchni siedliska	Wg mapy rozmieszczenia siedlisk zał. 4: W płatach łągu o szerokości >20 m	Od I roku obowiązywania planu, przez cały okres obowiązywania PZO	250 zł/m ³ Na areale 160 ha, razem: 120 tys. zł	Właściciele gruntów
<i>B7</i>	Podniesienie wieku drzewostanu	Pozostawienie części drzew do starszych klas wieku (średnio 35-40 lat); Zaprzestanie wycinki zarośli wierzbowych i drągowiny	Cała powierzchnia siedliska w obszarze; Szczególnie w zaroślach wierzbowych sklasyfikowanych jako inicjalne stadia łągu	Od I roku obowiązywania planu, przez cały okres obowiązywania PZO		Właściciele gruntów
<i>B6</i>	Utrzymanie	Nasadzanie wyłącznie gatunków	Wg. mapy siedlisk	Okres	-	Właściciele

	składu gatunkowego łągów	zgodnych z siedliskiem (wierzby, olsze, jawor)	zał. 4.- cały obszar	obowiązują PZO		gruntów
B7	Utrzymanie zalewów	W razie budowy wałów przeciwpowodziowych nie należy prowadzić ich pomiędzy rzeką a zbiorowiskami leśnymi	Wg. mapy siedlisk przyrodniczych, zał. 4.; Dolny bieg Białki	zatwierdzenie projektu – prawdopodobnie 2013 – wybór właściwego wariantu	-	RZGW
B8	Niedopuszczenie do zmniejszenia powierzchni siedliska poprzez zmianę sposobu użytkowania oraz lokalizowanie konstrukcji		Cały obszar	Okres obowiązywania PZO		gminy, RDOŚ
Nr	<i>Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych</i>					
C4	Weryfikacja skuteczności usuwania gatunków obcych	Późne lato – jesień w roku następnym po wykonaniu działania – wizja terenowa w okresie kwitnienia gatunków w miejscach przeprowadzenia działania A 7	Jurgów- rdestowiec japoński N491956,5 E 20833,5 N492005,0 E 20820,6	Od 3. roku PZO, potem co 3 lata	0,3 tys zł	RDOŚ, samorządy

			N492006,7 E 200817 N492040,5 E 20080,1 N491959,8 E200828,5			

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
8210 Wapienne ściany skalne ze zb. <i>Potentillatalia</i> <i>caulescentis</i>	Nr	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>				
	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>				
	Nr	<i>Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych</i>				
	Nr	<i>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>				
D 1	Potwierdzenie występowania siedliska	Inwentaryzacja szczegółowa - wyodrębnienie płatów siedliska wraz z oceną ich stanu zachowania	Kramnica i Obłazowa	Od II roku PZO	0,5 tys zł	RDOŚ Kraków

Przedmiot ochrony	Działania ochronne

	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
1193 Kumak górski Bombina variegata	Nr	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>					
	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
	B 9	Poprawa jakości wody	Skanalizowanie miejscowości w gminach: Bukowina Tatrzańska, Łapsze Niżne, Nowy Targ	Cały obszar	Od 5 roku obowiązywania planu, przez cały okres obowiązywania PZO	-	Urzędy Gmin
	Nr	<i>Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych</i>					
C 5	Badanie skuteczności kanalizacji	Regularne pomiary stanu czystości wód	Wg mapy działań ochronnych – zał. 6: Próby pobierane poniżej miejscowości: Bukowina Tatrzańska, Białka, Nowa Białka, przy ujściu do Zalewu Czorsztyńskiego	Od 5 roku PZO, corocznie, przede wszystkim w okresie niżówek	-	Urzędy Gmin, WIOŚ	

Działania ochronne wynikają z zaobserwowanych w obszarze zagrożeń dla poszczególnych typów siedlisk i metod (sposobów) kształtowania tych siedlisk. Odpowiadają warunkom utrzymania właściwego stanu siedliska, zgodnie z publikacją „Siedliska przyrodnicze. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny”. pod red. prof. J. Herbicha (2004).

Metody eliminacji gatunków obcych:

Rdestowiec japoński:

Tempo ekspansji i brak skutecznej metody zwalczania czynią rdestowca gatunkiem bardzo trudnym do eliminacji. Powszechnie stosowaną, mechaniczną metodą usuwania jest wycinanie części nadziemnej rośliny, wykopywanie korzeni, a następnie usuwanie części gruntu zawierającego jej kłącza.

Najskuteczniejszą maszyną wykorzystywaną do wrywania bogato ukorzenionych rdestowców jest koparka igłowa. Igły koparki podsadzają roślinę razem z częścią podziemną. Stosuje się również chemiczne formy zwalczania, polegające na regularnych opryskach herbicydami. Największą skuteczność wykazują migrujące herbicydy: glikofosforan i 2,4-D amina. Przy zachowaniu ostrożności, poza obszarami chronionymi i o wysokiej różnorodności biologicznej, można także stosować picloram, triclopyr i imazapyr. Zastosowanie środków chemicznych przynosi oczekiwane efekty dopiero po kilku latach ich aplikacji minimum dwukrotnie w ciągu roku.

Jednak najefektywniejsze jest połączenie tych dwóch metod – wrywanie połączone z opryskiem herbicydami. Niestety zastosowanie środków chemicznych, zwłaszcza w środowiskach nadwodnych, jest ograniczone, ze względu na ich destrukcyjny wpływ również na inne elementy środowiska.

Obiecującą formą walki z gatunkami obcymi, w tym z rdestowcem japońskim są metody biologiczne. Przełomem może być rezultat badań naukowców angielskich, którzy przetestowali wpływ naturalnych wrogów rdestowca japońskiego z pierwotnego obszaru występowania na przyrodę we wtórnym zasięgu. Badania pozwoliły wytypować owada *Aphalaria itadori*, który szkodzi samemu rdestowcowi nie wpływając negatywnie na rodzimą florę i faunę. W 2010 r. owad ten został wprowadzony do środowiska naturalnego w Wielkiej Brytanii.

Tradycyjną metodą kontroli rdestowca może być wypas owiec, bydła lub koni. Wypas zazwyczaj ogranicza rozprzestrzenianie się rośliny, nie eliminując jej jednak całkowicie. Może on być prowadzony jedynie wiosną, gdy pędy rdestowca są młode, gdyż latem szybko rosnące łodygi silnie drewnieją.

Tak jak w przypadku kontroli wszystkich obcych roślin, podstawowym elementem programów powinny być akcje edukacyjne, demonstrujących negatywny wpływ rdestowca na rodzimą przyrodę. Akcje takie powinny mieć na celu zniechęcanie do wykorzystywania tego gatunku w celach ozdobnych, a także informowanie o właściwych sposobach utylizacji pozostałości roślin (zakaz ich wyrzucania na „dzikich” wysypiskach śmieci).

Barszcz Sosnowskiego:

Barszcz jest gatunkiem silnie inwazyjnym i niebezpiecznym dla zdrowia człowieka, dlatego powinien być bezwzględnie tępiony. Najskuteczniejszą metodą zwalczania, wypróbowaną już w Pienińskim oraz Wigierskim Parku Narodowym jest wykopanie i niszczenie roślin wraz z korzeniami (ze względu na jego zdolności regeneracyjne).

Innym skutecznym sposobem jest obcinanie kwiatostanu z początkiem owocowania rośliny i jego niszczenie. Bardzo ważne jest, aby wszystkie pędy generatywne zostały usunięte na krótko przed wysiewem nasion (wcześniejsze usunięcie kwiatostanów powoduje ich regenerację – powtórne kwitnienie).

Prostą metodą kontroli gatunku jest także wypas i częste koszenie. Eliminację małych populacji gatunku można również prowadzić przy użyciu środków chemicznych (np. preparat Roundap).

Kontrolę gatunku należy prowadzić z dużą ostrożnością, ponieważ istnieje ryzyko poparzeń spowodowanych sokiem barszczu. Szczególną

ostrożność należy również zachować w środowiskach nadrzecznych, ze względu na możliwość skażenia wody.

Konieczne jest prowadzenie akcji informujących o negatywnym wpływie tego gatunku na rodzimą przyrodę, zniechęcające do jego uprawy, a także informujące o właściwych sposobach utylizacji pozostałości roślin (zakaz ich wyrzucania na komposty i „dzikie” wysypiska śmieci).

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

Lokalizacja działań – por. mapa zał. 7

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy /częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
Utrzymanie aktualnego stanu ochrony siedliska 3220*	Struktura i funkcja Perspektywy ochrony	Lista wskaźników wg. metodyki GIOŚ**	7 stanowisk	Co 6 lat, od 2016 roku	Wg mapy monitoringu – zał. 7: Okolice mostów i elektrowni w N. Białej	GIOŚ/RDOŚ	2,5 /1 okres monitoringowy
Utrzymanie aktualnego stanu ochrony siedliska 3220	Struktura i funkcja Perspektywy ochrony	Lista wskaźników wg. metodyki GIOŚ**	2 stanowiska	Co 6 lat, od 2016 roku	Wg mapy monitoringu – zał. 7: Poniżej Bukowiny Tatrzańskiej, Poniżej Nowej Białej	GIOŚ/RDOŚ	1/1 okres monitoringowy
Utrzymanie aktualnego stanu ochrony siedliska 3230*	Struktura i funkcja Perspektywy ochrony	Lista wskaźników wg. metodyki GIOŚ**	2 stanowiska monitoringowe; inwentaryzacja siedliska raz na 10 lat	Co 6 lat, od 2015 roku	Wg mapy monitoringu – zał. 7: Powyżej Dębna, Powyżej Nowej Białej	GIOŚ/RDOŚ	1/1 okres monitoringowy
Utrzymanie aktualnego stanu ochrony siedliska 3240	Struktura i funkcja Perspektywy ochrony	Lista wskaźników wg. metodyki GIOŚ**	3 stanowiska	Co 6 lat, od 2016 roku	Wg mapy monitoringu – zał. 7: Jurgów, Białka, Dębno	GIOŚ/RDOŚ	1,5/1 okres monitoringowy

Utrzymanie aktualnego stanu ochrony siedliska 91E0	Struktura i funkcja Perspektywy ochrony	Lista wskaźników wg. metodyki GIOŚ**	3 stanowiska	Co 6 lat, od 2014 roku	Wg mapy monitoringu – zał. 7: Bukowina Tatrzańska, Białka, Krempachy	GIOŚ/RDOŚ	1,5/1 okres monitoringowy
Poprawa stanu ochrony siedliska 6210	Struktura i funkcja Perspektywy ochrony	Lista wskaźników wg. metodyki GIOŚ**	2 stanowiska	Co 3 lata, od 2014 roku	Wg mapy monitoringu – zał. 7: Kramnica, Obłazowa	GIOŚ/RDOŚ	1/1 okres monitoringowy
Poprawa stanu ochrony siedliska 6520	Powierzchnia Struktura i funkcja Perspektywy ochrony	Lista wskaźników wg. metodyki GIOŚ**	2 stanowiska, wizja terenowa – ocena stanu co 10 lat	Co 6 lat, od 2015 roku	Wg mapy monitoringu – zał. 7: Jurgów, Brzegi	GIOŚ/RDOŚ	1,5/1 okres monitoringowy
Utrzymanie aktualnego stanu populacji kumaka górskiego	Stan populacji Stan siedliska Perspektywy ochrony	Lista wskaźników wg. metodyki GIOŚ**	6 - Stanowisk (liczba zbiorników wodnych zgodnie z metodyką GIOŚ)	Co 6 lat, od 2014 roku	Losowo wybrane odcinki o dł. 1 km z całości długości biegu koryta	GIOŚ/RDOŚ	1,5/1 okres monitoringowy

* Metodyka GIOŚ monitoringu siedlisk 3220, 3230 zakłada jedynie wyznaczenie odcinka rzeki, lokalizacja transektu do badań jest zmienna w czasie – nie można więc podać konkretnych współrzędnych geograficznych.

**Szczegółowy zakres monitoringu i jego metodyka jest określona w Przewodnikach metodycznych: Monitoring siedlisk przyrodniczych i Monitoring gatunków zwierząt - w tomach I, II i III pod. red. odpowiednio: W. Mroza i M. Makomaskiej-Juchiewicz (2009 oraz 2012).

Daty rozpoczęcia monitoringu wynikają z cykli przyjętych przez GIOŚ dla monitoringu poszczególnych siedlisk.

Koszt jednostkowy badania stanowiska monitoringowego dla siedlisk przyrodniczych wynosi 500 zł/1 stanowisko/1 okresie monitoringowym.

Koszt badania monitoringowego stanowisk kumaka górskiego był wyceniony na 250 zł/1 odcinek/w 1 okresie monitoringowym.

Stanowiska monitoringu GIOŚ:

Siedlisko 3220

Białka Frydman: 20 12 20,7; 49 27 31,7

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Białka Trybsz: 20 06 53,6; 49 24 51,6

Siedlisko 3230:

Białka 1: 20 12 37,8; 49 27 35,2

Białka 2: 20 12 19,3; 49 27 27,2

Białka 3: 20 11 29,5; 49 27 11,9

Siedlisko 3240:

Białka Trybsz: 20 06 52,9; 49 24 51,5

Białka Frydman: 20 12 20,7; 49 27 31,7

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (art. 28 ust. 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
Program ochrony przeciwpowodziowej doliny potoku Białka na odcinku w km 00+000 – 24+500 na terenie powiatu nowotarskiego i tatrzańskiego, województwa małopolskiego	Wskazanie dotyczy wyboru wariantu do realizacji – do utrzymania łągów konieczne jest pozostawienie łągów w strefie zalewów, nie odcinanie ich obwałowaniem od rzeki

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Nie ma potrzeby sporządzania planu ochrony dla obszaru N2000; plan zadań ochronnych identyfikuje przedmioty ochrony, ich stan ochrony, zagrożenia i cele ochrony. Zapisy umieszczone w planie zadań ochronnych pozwolą na utrzymanie lub uzyskanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony został utworzony obszar Natura 2000.

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

Lp.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
1.	Brak	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołoroślą nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>) D	Siedlisko wykazane w trakcie prac terenowych w 2012 r.
2.	6510 Ekstensywnie	-	Nie stwierdzono występowania siedliska w trakcie prac terenowych w 2012 r., występujące łąki w obszarze są zakwalifikowane do siedliska 6520 (wynik zmiany definicji siedliska)

	użytkowa ne niżowe łąki świeże (<i>Arrhenat herion</i>) D		
3.	Brak	8210 Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i> D	Występowanie siedliska zgłoszone zostało przez Klub Przyrodników. Zbiorowiska mogące być zaliczone do siedliska 8210 to prawdopodobnie tylko skrajnie niewielkie fragmenty, o nieustalonym składzie florystycznym.
4.	Brzanka: CCCC	Brzanka NP (nie występuje w obszarze)	Wynikiem prac w 2012 roku jest określenie występowania brzanki w Białce jako nieistniejąca lub tylko sporadycznie i usunięcie jej z listy przedmiotów ochrony w SFD obszaru
5.	Brak	Kumak górski CCCC	Odnalezienie istotnej populacji gatunku na terenie obszaru
6.	Obuwik pospolity D	Obuwik pospolity NP (nie występuje w obszarze)	W trakcie inwentaryzacji nie stwierdzono występowania w obszarze obuwika pospolitego. Potencjalnym miejscem występowania gatunku jest siedlisko 6210, jednak jego obecny stan wyklucza obecność obuwika pospolitego.

Lp.	Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
	Nie proponuje się zmian granic obszaru	

11. Zestawienie uwag i wniosków

Lp.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	Moduł A		
1	Zmiana oceny siedliska 8210 z D na C w SFD	Klub Przyrodników Świebodzin	Siedliska na większości powierzchni skałek były klasyfikowane jako zespół Festucetum pallentis wg. dokumentacji z planu ochrony rezerwatu. Zbiorowiska mogące być zaliczone do siedliska 8210 to prawdopodobnie tylko skrajnie niewielkie fragmenty, o nieustalonym składzie florystycznym. Kwestia ta wymagałaby wdrożenia badań inwentaryzacyjnych. Propozycja badań dopisana do odp. Tabeli.
2	Weryfikacja zapisów tabeli 1.6	Klub Przyrodników Świebodzin	Zweryfikowano zapisy (poprawne pod względem prawnym słownictwo) z wyjątkiem błędnych wskazań (dot. nadzoru nad lasami prywatnymi)
3	Dopisanie w tab. 1.6 danych o Leśnej Wspólnocie Urbarialnej w Trybszu	Leśna Wspólnota Urbarialna w Trybszu	Wprowadzono zapis w tabeli
4	Zmiana zapisu o ochronie przeciwpowodziowej na zarządzanie ryzykiem powodzi, zgodnie z obowiązującym brzmieniem Ustawy	Klub Przyrodników Świebodzin	Wprowadzono poprawiony zapis w tab. 1.6
7.	Dopisać dane o jednolitej części wód i celach środowiskowych	Klub Przyrodników Świebodzin	Dopisano w charakterystyce obszaru
8.	Sugestia włączenia do planu sumy poborów wody i analiza ich wpływu na przepływ – odniesienie do przepływów nienaruszalnych	Klub Przyrodników Świebodzin	Nie analizowano tego zagadnienia, gdyż plan nie ma wpływu na już wydane pozwolenia wodno-prawne, a przepływ nienaruszalny nie ma bezpośredniego odniesienia do przedmiotów ochrony w Białce (nie ma tu chronionych żadnych gatunków wodnych) a

			przede wszystkim na dostępność wody dla ludności miejscowej i z tego względu podlega kontroli odpowiednich służb
9.	Sugestia wprowadzenia do planu zapisów, przypominających o obowiązujących przepisach prawnych	Klub Przyrodników Świebodzin	Plan nie jest odpowiednim miejscem do cytowania kodeksu cywilnego, karnego itp. Prawo powinno być przestrzegane i na jego straży mają stać odpowiednie służby
10.	Zapisy dotyczące brzanki (bariery migracyjne, możliwość zasiedlenia Białki przez brzanke)	Klub Przyrodników Świebodzin	Poprawiono mało precyzyjne zapisy. Istotnie, zalew aktualnie jest barierą dla tego gatunku. W wyjątkowych przypadkach, przy znacznym obniżeniu poziomu wody, istnieje teoretyczna możliwość, że bariera ta będzie mogła być pokonana przez brzanki występujące w Dunajcu. Ze względu na brak potwierdzenia brzanki w Białce od wielu lat zaproponowano odnotowanie tego faktu w SFD przez wpisanie znaku „x” w kolumnie „NP”. Nikt odpowiedzialnie nie może jednak stwierdzić, że nie bytuje tam jeszcze jakaś szczątkowa populacja. Nie jest to jednak powód, aby utrzymywać brzanke jako przedmiot ochrony w obszarze
11.	W p. 1.4 należy wykreślić brzanke	Urząd Gminy Nowy Targ	wprowadzono uwagę w punkcie 2.6 (tab. 1.4 podaje przedmioty ochrony z SFD)
12.	Na mapach nie zaznaczać występowania kumaka górskiego	Urząd Gminy Nowy Targ	nie ma takiej możliwości – gatunki i siedliska stwierdzone w trakcie wizji terenowej muszą zostać ujęte w odpowiednich tabelach
13.	W p. 1.6 zakres odpowiedzialności dla gmin w podp. 2 należy poprawić na: „zatwierdzanie planu zagospodarowania i regulaminu użytkowania gruntów i urządzeń spółki do zagospodarowania lasów i gruntów wiejskich i urbarialnych”.	Urząd Gminy Nowy Targ	wprowadzono

14.	W p. 2.2 zamiast „Białka należy do najczystszych rzek Podhala”, należy wpisać: „Białka jest zanieczyszczona ściekami na znacznym odcinku”	Urząd Gminy Nowy Targ	wprowadzono tekst: Białka należy do najczystszych rzek Podhala. Jakość jej wody w ocenie fizyko-chemicznej i bakteriologicznej, na znacznych odcinkach ustępuje nieco normom klasy I, w innych natomiast, bezpośrednio poniżej miejscowości, jest zanieczyszczona ściekami.
15.	W punkcie 2 należy wykreślić stwierdzenie: „które polegają na wycince zakrzaczeń i zadrzewień tamujących swobodny spływ wód w korycie oraz na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi” – gdyż brak było wycinki zakrzaczeń i zadrzewień.	Urząd Gminy Nowy Targ	wprowadzono
16.	W punkcie 2 należy dodać: „W miejscowości Dębno przy Białce znajduje się Ośrodek rekreacyjno-wypoczynkowy z ponad 60 domkami i punktem gastronomicznym, przewiduje się dalszy rozwój infrastruktury gastronomicznej i wypoczynkowej”	Urząd Gminy Nowy Targ	wprowadzono
17.	W punkcie 2 należy dodać: „Po drugiej stronie Białki w okolicy Kramnicy znajduje się ujęcie wody pitnej dla mieszkańców Nowa Biała i Krempachy”	Urząd Gminy Nowy Targ	wprowadzono
18.	W punkcie 2 należy dodać: „Obecnie w opracowaniu dokumentacja do pozwolenia na budowę kanalizacji sanitarnej w m. Nowa Biała i Krempachy wraz z oczyszczalnią ścieków w m. Krempachy”	Urząd Gminy Nowy Targ	wprowadzono
19.	W punkcie 2 należy dodać: „Stan i jakość wody podważa sens zarybiania rzeki”	Urząd Gminy Nowy Targ	wprowadzono tekst: Zgodnie z poglądem mieszkańców, stan i jakość wody podważa sens zarybiania rzeki brzańką.
20.	W p. 2.5 Dla Gminy Nowy Targ – w ustaleniach planu zamiast „Nie dotyczy obszaru Natura 2000” należy wpisać: „Uchwała Rady Gminy Nowy Targ nr XIV/115/2012 z dnia 20 marca 2012r.”	Urząd Gminy Nowy Targ	wprowadzono

21.	W p. 2.6 Gatunki zwierząt – wykreślić „Brzanka Barbus” – nie stwierdzono jej występowania	Urząd Gminy Nowy Targ	tabela zawiera dane zweryfikowane, oznaczenie NP, które oznacza, zanik gatunku w obszarze i komentarz: Brak potwierdzenia występowania brzanki w obszarze; dane uzyskane z wywiadów oraz przeglądu terenowego odpowiednich siedlisk; termin VII 2012
22.	W p. 2.6.1 nie zgadzamy się z sugestią „Zagrożeniem dla siedliska jest przede wszystkim działalność człowieka mająca na celu regulację rzeki, pobór kamienia”. Uważamy że powinno być wpisane „przy racjonalnej eksploatacji pobór kruszywa po powodzi nie spowoduje zagrożenia dla siedlisk”.	Urząd Gminy Nowy Targ	działanie jest niezgodne z prawem wodnym – nie można tego zapisać
23.	Należy dodać „Zalecane jest dalsze umocnienie brzegu rzeki w celu zabezpieczenia mieszkańców miejscowości przez powodzią	Urząd Gminy Nowy Targ	to jest plan dotyczący ochrony przyrody, nie zabezpieczenia przeciwpowodziowego
24.	Należy dodać po słowach „ujęć wody” – „dla celów bytowych i przeciwpożarowych.”	Urząd Gminy Nowy Targ	wprowadzono
25.	Należy wykreślić: „Zagrożeniem dla siedlisk jest działalność człowieka mająca na celu regulację rzeki, czy pobór kamienia”	Urząd Gminy Nowy Targ	Nie uwzględniono tej uwagi. Regulacja rzeki stanowi poważne zagrożenie, gdyż w jej wyniku niszczone są kamieńce, a więc siedlisko, które ma być chronione.
26.	Należy wykreślić zdanie: „Należy zadbać, aby partie drzewostanów nie zostały odcięte od rzeki np. w wyniku jej obwałowania”	Urząd Gminy Nowy Targ	jednym z głównych zaleceń ochronnych dla łągów jest utrzymanie zalewów przez rzekę. W przeciwnym razie łąg zmienia swój charakter i przestaje być łągiem. Nie widzę możliwości wpisania tego do planu, jedynie w formie postulatów mieszkańców.
27.	Należy w p. 2.6.3 wykreślić „Brzanka” gdyż nie stwierdzono występowania tego gatunku	Urząd Gminy Nowy Targ	był podany w pierwotnej wersji SFD obszaru, tu jest miejsce gdzie się tłumaczy dlaczego teraz nie jest przedmiotem ochrony. Poniżej, w tekście jest zdanie: „Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy, włączając obserwacje i

				odłowy przeprowadzone w roku 2012, brzanka powinna być określona jako gatunek nie wykazywany aktualnie, nie będący przedmiotem ochrony, ale ze względu na jego zanik w obszarze od momentu wejścia w życie dyrektywy siedliskowej, należy ten fakt odnotować w SFD przez wpisanie znaku „x” w kolumnie „NP”.
28.	W punkcie 1.6 błędny adres e-mail	Urząd Niżne	Gminy Łapsze	poprawiono
29.	W punkcie 1.6 pominięta Wspólnota Urbarialna w Trybszu	Urząd Niżne	Gminy Łapsze	poprawiono
30.	Zapisać w PZO konieczność wykonania urządzeń technicznych ograniczających ilość wody kierowanej do potoku Młynówka – stanowiących zagrożenia dla oczyszczalni	Urząd Niżne	Gminy Łapsze	Nie ma przeszkód z punktu widzenia PZO do wykonania takich zabezpieczeń. Inwestycja i tak powinna przejść stosowną procedurę uzgodnień, pod kątem wyboru sposobu wykonania zabezpieczenia.
31.	Zapisać w PZO konieczność udrożnienia koryta powyżej mostu Dębno-Frydman	Urząd Niżne	Gminy Łapsze	Wyznaczono odcinek koryta, gdzie dopuszcza się tego rodzaju prace w razie zaistnienia przesłanek, że stan koryta będzie stanowił zagrożenie w przypadku powodzi
32.	Zapisać w PZO konieczność dopuszczalności budowy obwałowań	Urząd Niżne	Gminy Łapsze	Aktualny (obecnie uzupełniany) projekt ochrony przeciwpowodziowej nie jest sprzeczny z celami ochrony obszaru N2000; z punktu widzenia PZO nie ma przeszkód w jego realizacji
33.	Zapisać w PZO konieczność systematycznej regulacji potoku i oczyszczenie jego koryta (podniesienie rzędnej)	Urząd Niżne	Gminy Łapsze	Regulacja całości potoku jest sprzeczna z celem ochrony siedlisk stanowiących podstawę wyznaczenia obszaru N2000. Zostały wyznaczone odcinki koryta, newralgiczne z punktu widzenia ochrony ludzi i ich mienia, gdzie odpowiednie prace zabezpieczające są dopuszczalne.

34.	Zapisać w PZO możliwość wykonania ścieżek rowerowych i infrastruktury wypoczynkowej	Urząd Gminy Łapsze Niżne	Ścieżka rowerowa i in. infrastruktura nie mają bezpośredniego wpływu na przedmioty ochrony, i zgodnie z wymogami prawa, zamierzenia te, jak wszystkie inne inwestycje będą wymagały niezależnego opracowania – OOS, który określi warunki realizacji takiego przedsięwzięcia. Zgodnie z PZO, podjęcie takiej inwestycji nie jest zabronione.
35.	Wyznaczenie granic obszaru N2000 w terenie	Urząd Gminy Łapsze Niżne	Postulat przekazano do instytucji odpowiedzialnej za sieć N2000 w województwie
	Moduł B		
36.	Dopisać dodatkowe zagrożenie dla siedlisk 8210 i 6210 - nielegalna wspinaczka skałkowa	Klub Przyrodników Świebodzin	Dopisano w tabeli zagrożeń
37.	Propozycja zapisu o konieczności przebudowy mostów na wiszące	Klub Przyrodników Świebodzin	W ostatnich 2 latach zostały zbudowane (przebudowane) 2 mosty – PZO ma obowiązywać przez 10 lat, postulat przebudowy tych mostów jest nierealny, nie ma sensu więc zapisywać go w PZO
38.	Wskazanie odcinków na których jest możliwe prowadzenie prac utrzymaniowych w korycie	Klub Przyrodników Świebodzin	Odcinki zostały wskazane, ich wielkość jest dyskusyjna – aktualnie wynosi 20% powierzchni siedliska 3220, po konsultacjach społecznych, co pozwoli utrzymać jeszcze ocenę FV siedliska w obszarze
39.	Zapis o braku akceptacji prac w korycie Białki w rezerwacie przyrody	Klub Przyrodników Świebodzin	Za rezerwat odpowiedzialny jest RDOŚ i zgodnie z procedurami każdorazowo ma być powiadamiany o planach jakichkolwiek prac na jego terenie. PZO nie jest miejscem, żeby określać zakresy uprawnień 2 instytucji
40.	Zapis dotyczący przebiegu wałów przeciwpowodziowych w kontekście zabiegów ochronnych dla 91E0	Klub Przyrodników Świebodzin	Poprawiono błędny zapis

41.	Zabezpieczenie potoku Młynówka - zapis w pzo dopuszczający wykonanie tych prac	Leśna Wspólnota Urbarialna w Trybszu	Prace zabezpieczające na potoku Młynówka nie wchodzi w zakres PZO – generalnie, nie jest sprzeczny z zapisami planu, projekt konkretnego przedsięwzięcia powinien przejść stosowne procedury
42.	Zabezpieczenie słupa wysokiego napięcia - zapis w pzo dopuszczający wykonanie tych prac	Leśna Wspólnota Urbarialna w Trybszu Urząd Gminy Łapsze Niżne	Nie ma przeszkód dla właściwego osadzenia i zabezpieczenia słupa – nie ma podstaw, aby odnosić się do tej kwestii w PZO
43.	Dla stanowisk 4-Nowa Biała rezerwat, 5-Nowa Biała Most i 6-Dębno należy wykreślić jako zagrożenia potencjalne: „Plany regulacji rzeki niezgodne z dobrą praktyką regulacji rzek i potoków górskich” gdyż przy racjonalnej eksploatacji nie stanowi to zagrożenia,	Urząd Gminy Nowy Targ	Obecny zapis daje możliwość regulacji, przy zachowaniu pewnych warunków. Bez niego regulacja będzie w ogóle niemożliwa
44.	W zakresie prac dopuszczalnych w korycie rzeki należy dopisać: „Rozebranie istniejących łach” – miejsce realizacji: od przełomu Białki do ujścia	Urząd Gminy Nowy Targ	Są wyznaczone odcinki do tych prac, w tym rozebrania łach zgodnie z życzeniami na spotkaniu w Białce. Umawialiśmy się na 20, max 25% długości rzeki, obecnie te odcinki przeznaczone do prac obejmują dokładnie 20% powierzchni siedliska.
45.	Do p. 10 Wnioski: należy dopisać: - Należy obniżyć rzędną posadowienia rzeki Białka poprzez udrożnienie koryta – przywrócenie do stanu pierwotnego z lat 50 i 60	Urząd Gminy Nowy Targ	pogłębienie koryta potoku górskiego jest niezgodne z w/w dobrą praktyką i zostanie odrzucone przez każdego recenzującego PZO
46.	Należy wybudować obwałowanie rzeki (od przełomu Białki do tartaku) w celu ochrony m. Nowa Biała, Krempachy i powyżej ośrodka wypoczynkowego do ujścia rzeki – w celu ochrony m. Dębno	Urząd Gminy Nowy Targ	Do umieszczenia w postulatach mieszkańców, powinno się znaleźć w przygotowywanym wariantcie projektu ochrony ppow. RZGW.
	Moduł C		
45.	1. Umożliwienie poboru żwiru na cele prywatne i/lub społeczne, poprzez zmianę odpowiednich przepisów Prawa Wodnego.	Mieszkańcy w ramach spotkań konsultacyjnych, w tym wójtowie gmin	1. Konieczna zmiana prawa – problem zgłoszony miejscowym posłom 2. Konieczna zmiana prawa – problem

2. Powrót do wcześniej (do lat 90.XX wieku) obowiązujących przepisów dotyczących wyznaczenia miejsc przeznaczonych na pobór żwiru. 3. Wyznaczenie dłuższych niż w PZO odcinków koryta (nawet do 30% długości rzeki), w których dopuszcza się ingerencję ciężkiego sprzętu. 4. Usprawnienie procesu przyznawania odszkodowań przez RZGW za grunty „zabrane” przez rzekę (uproszczenie procedury, pomiary geodezyjne po stronie RZGW). 5. Przygotowanie schematu wniosku dochodzenia odszkodowań od RZGW. 6. Ułatwienia w uzyskiwaniu środków na budowę oczyszczalni ścieków i kanalizacji wsi – dodatkowe punkty za położenie gminy w zlewni obszaru rzeczno objętego obszarem Natura 2000. 7. Uregulowanie zagadnień dotyczących ruchu turystycznego na terenie obszaru Natura 2000, zarówno w rezerwacie jak i pod względem umożliwienia budowy ścieżek rowerowych, wraz z infrastrukturą wzdłuż Białki. 8. Zwiększenie udziału społeczności lokalnej w procesie planowania wszelkich prac w obszarze Natura 2000.	Bukowina Tatrzańska, Łąpsze Niżne, Nowy Targ, sołtysi, przedstawiciele Wspólnot	zgłoszony miejscowym posłom 3. Długość odcinków wyznaczonych do prac utrzymaniowych będzie wynikała z potrzeb ochrony życia i mienia ludzi 4. i 5. Ustalanie procedur leży w gestii RZGW – zapis z PZO zostanie przekazany do odpowiedniego oddziału 6. Brak drogi proceduralnej dla zgłoszenia takiego wniosku. 7. Regulacje ruchu turystycznego, w tym ścieżka rowerowa nie mają bezpośredniego wpływu na przedmioty ochrony i zgodnie z wymogami prawa zamierzenia te, jak wszystkie inne inwestycje będą wymagały niezależnego opracowania – OOS, który określi warunki realizacji takiego przedsięwzięcia. Zgodnie z PZO, podjęcie takiej inwestycji nie jest zabronione. 8. Wniosek przedstawiony w RDOŚ, odpowiedzialnej za obszar Natura 2000.

12. Literatura

- Augustyn L. 2006. Ichtyofauna dorzecza Dunajca na początku XXI w. Wyd. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu.
- Baumgart-Kotarba M. 1983. Kształtowanie koryt i teras rzecznych w warunkach zróżnicowanych ruchów tektonicznych na przykładzie wschodniego Podhala. Prace Geogr. IG PAN 145.
- Gołaszewska M., Śliwińska J., Szewczyk A. 1988. Projekt rezerwatu przyrody „Rzeka Białka Tatrzańska”. Nowy Sącz. Msc. Małopolski Konserwator Przyrody, Kraków.
- Grodzińska K. 1976. Rośliny naczyniowe Skalic Nowotarskich i Spiskich (Pieniński Pas Skałkowy). *Fragm. Flor. Geobot.* 22: 149-246.
- Grodzińska K. 1979. Mapa zbiorowisk roślinnych rezerwatu Przełom Białki pod Krempachami. *Ochr. Przyr.* 42: 29-73.
- Herbich J. (red.) 2004. Siedliska przyrodnicze. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Hess M., Leśniak B., Rauczyńska-Olecka D. 1984. Stosunki klimatyczno-bonitacyjne obszaru Podhala. *Prace Geogr. UJ* 58.
- Małecka D. 1981. Hydrogeologia Podhala. *Prace Hydrogeologiczne* 14.
- Romanek W. 2006. Charakterystyka fitosocjologiczna lasów łęgowych w górnej części zlewni Dunajca. Praca magisterska, AR Wydział Leśny, Kraków.
- Studnik-Wójcikowska B., Werblan-Jakubiec H. (red.) 2004. Gatunki roślin. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Szeląg Z. (red.). 1999. Plan ochrony rezerwatu przyrody „Przełom Białki pod Krempachami” na lata 1999-2018. Msc. Małopolski Konserwator Przyrody, Kraków.
- Valde-Nowak P. 1995. Jaskinia w Obłazowej. Osadnictwo, sedymentacja, fauna kopalna. *Pieniny – Przyroda i Człowiek* 4: 5-23. IOP PAN, Kraków. Monitoring siedlisk przyrodniczych (3220, 3230, 3240). Baza danych. <http://www.iop.krakow.pl/cn2000/Monitoring>
- Perzanowska J. (red.) 2006. Program współpracy na szczeblu lokalnym na rzecz ochrony obszaru Natura 2000 „Dolina Białki”- PLH120024. 2011. Strategia zarządzania obszarem Natura 2000 – „Dolina Białki”. Program „Norweski” IOP PAN, Kraków.
- WIOŚ w Krakowie. 2011. [Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2010 roku](#) (*Biblioteka Monitoringu Środowiska*)